

Kestävän kehityksen toimintamallit kampaamoalalla

Nora Vaittinen

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu

Liiketalouden koulutusohjelma

Amk-opinnäytetyö

2024

Tiivistelmä

Tekijä(t) Nora Vaittinen
Tutkinto Tradenomi
Raportin/Opinnäytetyön nimi Kestävän kehityksen toimintamallit kampaamoalalla
Sivu- ja liitesivumäärä 37 + 15
<p>Opinnäytetyön tarkoituksena oli luoda opas, joka esittelee kestävän kehityksen toimintamalleja kampaamoalalla. Oppaan sisältö perustui kestävyysraportointidirektiivin ESRS E1-E5 -standardien mukaisiin toimintamalleihin. Työn toimeksiantajana toimi helsinkiläinen kampaamoalan yritys The Hare Studio, jonka lisäksi oppaan oli tarkoitus olla hyödyllinen koko kampaamoalalle. Opinnäytetyön päämääränä oli lisätä tietoisuutta kestävän kehityksen merkityksestä kampaamoalalla ja korostaa, että myös pienillä kestävillä teoilla voi olla merkittävä vaikutus koko alaan.</p> <p>Teoriaosuus koostui luvuista Kestävä kehitys ja Kestävän kehityksen toimintamalleja kampaamoalalla. Ensimmäisessä teorialuvussa käytiin läpi kestävän kehityksen käsite, sen periaatteet, yritysten hyödyt kestävästä toiminnasta, yritysten vastuut kestävyysraportointidirektiivi. Toisessa luvussa paneuduttiin kestävän kehityksen toimintamalleihin kampaamoalalla, esitellen ESRS E1-E5 -standardeja ja niiden perusteella muodostettuja toimintamalleja sekä tutustuen erilaisiin kiertotalousmahdollisuuksiin kampaamoalalla.</p> <p>Tuotososuudessa esiteltiin tarkemmin opinnäytetyön toimeksiantajayritys, kerrottiin oppaan tarpeellisuudesta, kohderyhmästä, toteuttamisesta ja rakentamisesta. Luku sisälsi myös haastatteluja, jotka tehtiin opinnäytetyön tueksi. Työn lopuksi esiteltiin Kestävän kehityksen toimintamallit kampaamoalalla -opas.</p> <p>Opinnäytetyö on rajattu käsittelemään kestävyysraportointidirektiiviin liittyviä ESRS E1-E5 -standardin mukaisia toimintamalleja. Kestävyysraportointidirektiiviin liittyvä kestävyysraportointi ei koske mikroyrityksiä, joita kampaamot pääsääntöisesti ovat, mutta näihin standardeihin perustuen on hyvä tarkastella pientenkin yritysten toimintaa. Työssä ei myöskään käsitellä kestävän kehityksen toimintamalleja kampaamoalan maahantuontiyritysten näkökulmasta.</p> <p>Opinnäytetyö toteutettiin vuoden 2024 tammi- huhtikuun välisenä aikana.</p>
Asiasanat Kestävä kehitys, Kestävyysraportointidirektiivi, ESRS E1-E5 -standardit, Ympäristövastuullisuus, Kampaamoala

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Työn tavoite.....	2
1.2	Rajaukset	2
2	Kestävä kehitys	4
2.1	Kestävän kehityksen periaatteet.....	4
2.2	Kestävän kehityksen hyödyt liiketoiminnalle	6
2.3	Yritysten vastuut ja velvoitteet	6
2.4	Kestävyyseräraportointidirektiivi (CSRD).....	8
3	Kestävän kehityksen toimintamalleja kampaamoalalla	10
3.1	Ilmastonmuutos	10
3.1.1	Hiilijalanjälki ja kasvihuonepäästöt	10
3.1.2	Uusiutuva energia	11
3.2	Pilaantuminen	11
3.2.1	Mikromuovit	12
3.3	Vesivarat ja merten luonnon varat.....	12
3.3.1	Keinoja veden säästämisen kampaamoissa.....	13
3.4	Luonnon monimuotoisuus ja ekosysteemit	13
3.5	Resurssien käyttö ja kiertotalous	14
3.5.1	Muovijäte	14
3.5.2	Metallijäte	16
3.5.3	Kartonki- ja paperijäte	17
3.5.4	Vaarallinen jäte	18
3.5.5	Sekajäte.....	19
3.6	Kiertotalous kampaamoissa	19
4	Kestävän kehityksen toimintamallit kampaamoalalla – oppaan toteutus	21
4.1	Tuottamisen lähtötilanteen kuvaus ja suunnittelu esittely.....	21
4.2	Tuotoksen tuottamisen kuvaus.....	24
5	Pohdinta.....	31
5.1	Oppaan tarpeellisuus ja hyödynnettävyys	31
5.2	Haasteet ja oppiminen prosessin aikana	32
	Lähteet.....	33
	Liitteet.....	38
	Liite 1: Kestävän kehityksen toimintamallit kampaamoalalla -opas	38
	Liite 2 Haastattelurunko: Kampaamoalan yrittäjä.....	51
	Liite 3. Haastattelurunko maahantuontiyritys	52

1 Johdanto

Tämän opinnäytetyön aihe on kestävän kehityksen toimintamallit kampaamoalalla. Työ on toiminnallinen opinnäytetyö, jonka tuotoksena syntyi käytännöllinen opas kestävän kehityksen toimintamalleista kampaamoalalla. Opas on toteutettu helsinkiläiselle The Hare Studio -kampaamolle ja sen sisältö on myös laajemmin hyödynnettävissä kampaamoalan yrityksissä. The Hare Studio -kampaamo toimii opinnäytetyön toimeksiantajana. Opinnäytetyön kirjoittaja on itse toiminut kampaamoalalla yrittäjänä lähes 17 vuoden ajan, joten aihe on myös kirjoittajalle erittäin kiinnostava ja ajankohtainen.

Opinnäytetyö on laadittu noudattaen kestävyysraportointidirektiivin Corporate Sustainability and Responsibility Disclosurein (CSRD) mukaisia rakenteita ja vaatimuksia, hyödyntäen Environmental and Sustainability Reporting Standards (ESRS) -standardeja E1-E5. Nämä ympäristökysymyksiin liittyvät standardit kattavat olennaiset aiheet, kuten ilmastonmuutos (E1), pilaantuminen (E2), vesivarat ja merten luonnonvarat (E3), luonnon monimuotoisuus ja ekosysteemit (E4), sekä resurssien käyttö ja monimuotoisuus (E5) (Euroopan unionin neuvosto 2023).

Kestävän kehityksen merkitys on kasvanut huomattavasti eri toimialoilla ja yhä useammat yritykset pyrkivät integroimaan kestävän kehityksen periaatteet liiketoimintaansa. Tämä on otettu vahvasti huomioon myös hius- ja kauneudenhoitoala, mutta alalla ei ole laajasti käytettävissä olevia tai jaettuja toimintamalleja, joita hyödyntämällä yritykset voisivat kehittää toimintaansa. Kestävän kehityksen periaatteiden noudattaminen auttaa vähentämään yrityksen ympäristövaikutuksia. Tämä sisältää esimerkiksi resurssien tehokkaamman käytön, päästöjen vähentämisen ja ekologisesti kestävien materiaalien käytön edistämisen.

Opinnäytetyön aihe liittyy olennaisesti kestävän kehityksen laajempaan kontekstiin. Kestävät liiketoimintamallit voivat edistää yrityksen pitkän aikavälin vakautta. Huolehtimalla ympäristöstä ja yhteiskunnasta yritys voi minimoida riskejä, jotka liittyvät esimerkiksi ympäristösääntelyyn, resurssien niukkuuteen ja maineenhallintaan. Yhä useammat kuluttajat, sijoittajat ja muut sidosryhmät odottavat yrityksiltä vastuullista ja kestävää toimintaa. Nämä odotukset voivat vaikuttaa brändin maineeseen ja asiakassuhteisiin.

The Hare studio -kampaamo on valinnut kestävän kehityksen toimintamallien integroimisen liiketoimintaansa paitsi eettisinä periaatteina myös vastauksena ympäristöhaasteisiin. Sitoutuminen kestäviin käytäntöihin voi myös parantaa yrityksen kilpailukykyä. Monet kuluttajat suosivat yrityksiä, jotka ovat sitoutuneet vastuullisuuteen. Vastuullinen yritystoiminta voi

parantaa yrityksen markkina-asemaa ja vahvistaa asiakasuskollisuutta. Kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttaminen edellyttää yritykseltä usein innovatiivisia lähestymistapoja ja prosessien uudelleenarviointia. Lisäksi yritys, joka omaksuu vastuullisuuden periaatteet omaa kiinnostavamman työnantajamielikuvan ja näin ollen pystyy sitouttamaan motivoituneempia työntekijöitä. Monet nykyiset ja tulevat työntekijät arvostavat työpaikkoja, joissa he voivat olla ylpeitä työnantajansa eettisistä käytännöistä.

1.1 Työn tavoite

Tämän opinnäytetyön tavoite on tehdä yritykselle laaja tietopaketti kestävän kehityksen toimintamalleista kampaamoalalla. Opinnäytetyön tietoperusta käsittää luvut: Kestävä kehitys ja Kestävän kehityksen toimintamalleja kampaamoalalla. Opinnäytetyön tietoperustaan, asiantuntija haastatteluiden ja ESRS E1-E5 standardejen pohjalta on tarkoitus tehdä opas kestävän kehityksen toimintamalleista kampaamoalalla.

Opinnäytetyöstä syntyvän oppaan tavoite on lisätä tietoisuutta kestävästä kehityksestä kampaamoalalla ja koota yhteen tietoa erilaisista kestävästä toimintamalleista. sekä selkeyttää toimintatapoja arjen liiketoimintakäytännössä. Vastuullisesti toimiminen vahvistaa yrityksen brändimieliä ja yritys pystyy hyödyntämään kestävän kehityksen teemoja markkinoinnissaan ja viestinnässään. Tämä voi osaltaan myös kasvattaa yrityksen asiakaskuntaa ja täten liikevaihtoa ja kannattavuutta.

Opas tarjoaa ohjeet vastuulliseen toimintaan kampaamoalalla. Siinä esitellään konkreettisia keinoja, kuten energiatehokkaita käytäntöjä ja kiertotalousmahdollisuuksia, joita kampaamot voivat hyödyntää integroidakseen ne osaksi liiketoimintastrategiaansa.

1.2 Rajaukset

Opinnäytetyö on rajattu käsittelemään kestävyysraportointidirektiiviin liittyviä ESRS E1-E5 -standardin mukaisia toimintamalleja. Kestävyysraportointidirektiiviin liittyvä kestävyysraportointi ei koske mikroyrityksiä, joita kampaamot pääsääntöisesti ovat, mutta näihin standardeihin perustuen on hyvä tarkastella pientenkin yritysten toimintaa. Työssä ei myöskään käsitellä kestävän kehityksen toimintamalleja kampaamoalan maahantuontiyritysten näkökulmasta. ESRS standardeista jätettiin käsittelemättä aihekohtaiset standardit S1-S4 ja G1, jotka käsittelevät sosiaalisia tekijöitä ja hallintoa, koska kampaamoalan yritykset ovat usein hyvin pieniä yrityksiä, joilla on pienet hallinnolliset resurssit ja vain vähän työvoimaa. Lisäksi ympäristövastuullisuuteen liittyvät seikat ovat aiheita, joihin kampaamoalan yritysten on helpointa vaikuttaa omalla toiminnallaan suoraan.

Työn keskeisiä käsitteitä ovat kestävä kehitys, ympäristövastuullisuus, kestävyysraportointidirektiivi, ESRS E1-E5 -standardit ja kampaamoala.

- Kestävä kehitys: Taloudellisen kasvun, sosiaalisen oikeudenmukaisuuden ja ympäristön suojelun yhdistäminen siten, että nykyhetken tarpeet täytetään vaarantamatta tulevien sukupolvien kykyä täyttää omansa.
- Ympäristövastuullisuus: Organisaatioiden tai yksilöiden sitoutuminen toimiin, jotka suojelevat ja parantavat luonnon tilaa ympäristöhaittojen minimoimiseksi.
- Kestävyysraportointidirektiivi: EU-lainsäädäntöä, joka edellyttää suuryrityksiä raportoimaan kestävydestä, eli taloudellisista, ympäristöllisistä ja sosiaalisista vaikutuksista.
- ESRS E1-E5 standardit: Kestävyysraportoinnin standardit, jotka tarjoavat ohjeet yritysten kestävyysraportointiin viiden eri aihealueen mukaisesti.
- Kampaamoala: Palvelusektori, jonka yrityksissä suoritetaan hiusten leikkauksia, värjäyksiä ja muotoiluja sekä mahdollisesti muita kauneudenhoitopalveluita.

2 Kestävä kehitys

Kestävä kehitys tarkoittaa ihmisten hyvinvointia maapallon kantokyvyn rajoissa (Valtioneuvosto 2023). Se on jatkuvaa ja ohjattua yhteiskunnallista muutosta, joka pyrkii varmistamaan hyvät elinmahdollisuudet nykyisille ja tuleville sukupolville. Kestävän kehityksen ytimessä on pyrkimys luoda maailma, jossa taloudellinen kasvu, sosiaalinen oikeudenmukaisuus ja ekologinen tasapaino kulkevat käsi kädessä. Tätä periaatetta tukevat YK:n Agenda 2030 kestävän kehityksen tavoitteet, jotka tarjoavat maailmanlaajuisen toimintasuunnitelman moninaisten haasteiden, kuten ilmastonmuutoksen, köyhyyden ja epätasa-arvon, ratkaisemiseksi. (Ympäristöministeriö 2023)

Tässä luvussa käsitellään kestävän kehityksen periaatteita, kestävän kehityksen hyötyjä liiketoiminnalle ja yritysten vastuita ja velvoitteita.

2.1 Kestävän kehityksen periaatteet

Tässä alaluvussa käsitellään kestävän kehityksen kolmea peruspilaria, jotka koostuvat ekologisesta, taloudellisesta, sekä sosiaalisesta ja kulttuurisesta kestävydestä.

Ekologisella kestävyydellä tarkoitetaan biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemin toimivuuden säilymistä, kuten myös ihmisten taloudellisen ja aineellisen toiminnan sopeuttamista luonnon sietokykyyn. Tärkeänä periaatteena on luonnolle aiheutuvien haittojen ennalta ehkäisy ja haittojen paikallinen torjuminen niiden synty lähteillä. Ekologisen kestävän kehityksen kannalta on tärkeää, että kansallisten tavoitteiden lisäksi toiminta on yhtenäistä myös kansainvälisesti.

(Ympäristöministeriö 2023)

Taloudellisella kestävyydellä pyritään luomaan pitkäaikaisesti vakaa ja eettisesti kestävä ympäristö. Keskeisenä periaatteena on säilyttää resurssit ja luoda pitkäaikainen taloudellinen hyvinvointi samalla kunnioittaen ympäristöä ja yhteiskunnallisia arvoja. Tämä periaate vaikuttaa yritysten toimintaan ja päätöksentekoon, sen tavoitteena on luoda tasapainoinen kokonaisuus voittoa tavoittelevan liiketoiminnan ja vastuullisten käytäntöjen välillä. Taloudellinen kestävyys edellyttää liiketoiminnalta pitkäjänteistä kannattavuutta, joka ei perustu ainoastaan lyhyen aikavälin voittoihin, vaan ottaa huomioon myös pitkäaikaiset sosiaaliset ja ympäristölliset vaikutukset. Yritykset voivat pyrkiä taloudelliseen kestävyteen ottamalla käyttöön kestäviä liiketoimintamalleja, jotka noudattavat kiertotalouden periaatteita ja panostamalla vastuulliseen toimitusketjuun. Investoiminen innovaatioihin ja tutkimukseen on olennainen osa kestävästä taloudellisesta kehityksestä, koska se mahdollistaa uusien kestävämpien liiketoimintamallien ja -ratkaisujen löytämisen.

(Business College Helsinki 2024)

Taloudellinen kestävyys ei ole vain yritysten vastuulla, vaan se on laajempi yhteiskunnallinen päämäärä, joka vaatii kaikkien toimijoiden osallistumista ja sitoutumista kestäväen tulevaisuuden rakentamiseen.

Sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyden teemat koskevat ihmisarvoa ja kulttuurien säilymistä sekä kehittymistä sukupolvilta toisille. Sosiaalinen kestävyys edellyttää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta yhteiskunnan jäsenten välillä. (Aaltonen 2022) Väestönkasvu, köyhyys, ruoka- ja terveydenhuolto, sukupuolten välinen epätasa-arvo sekä koulutuksen saatavuus ovat merkittäviä sosiaalisen kestävyden haasteita, joilla on laaja vaikutus ekologiseen kestävyteen ja taloudelliseen kehitykseen. Näiden kysymysten huomioiminen sosiaalisessa kestävydessä edistää yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta samalla tukien pitkäaikaista ekologista ja taloudellista kestävyttä. (Ympäristöministeriö 2023)

Kuva 1. Kestäväen kehityksen tavoitteet. (Suomen YK-Liitto s.a.)

Kestäväen kehityksen tavoitteet hyväksyttiin valtioiden päämiestasolla YK:n kestäväen kehityksen huippukokouksessa New Yorkissa 25.9.2015. Kuvassa eriteltyinä keskeiset tavoitteet.

2.2 Kestävän kehityksen hyödyt liiketoiminnalle

Yritykset voivat hyötyä usein eri tavoin toimiessaan kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti. Konkreettisia hyötyjä ovat esimerkiksi riskienhallinta, erottautuminen ja kustannustehokkuus. Riskienhallintastrategia reagoi ulkopuolisesta kritiikistä aiheutuviin uhkiin, erityisesti mainehaittoihin. Kuluttajien kasvava kiinnostus eettisiin valintoihin korostaa riskienhallinnan merkitystä. Tämä kehitys ajaa yrityksiä siirtymään riskienhallinnasta erottautumiseen. Erottautumisstrategia keskittyy yrityksen tarpeeseen erottua tuotteillaan ja palveluillaan, jotka perustuvat ekologiseen kestävyYTEEN ja trendeihin. Näin yritykset vastaavat yhteiskunnan muutoksiin, kuten ilmastonmuutokseen ja digitalisaatioon. Erottautuminen luo kilpailuetua tarjoamalla ainutlaatuisia ratkaisuja, mikä on tulevaisuudessa entistä tärkeämpää. Kustannustehokkuusstrategia syntyy resurssiviisaasta tuotannosta ja henkilöstöresurssien tehokkaasta käytöstä. Investoimalla henkilöstöön, esimerkiksi huolehtimalla työntekijöiden hyvinvoinnista, yritys voi parantaa työmotivaatiota ja työntekijöiden pysyvyyttä, tuoden välittömiä hyötyjä kilpailijoihinsa nähden. (Oulun yliopisto 2020)

2.3 Yritysten vastuut ja velvoitteet

Tässä alaluvussa käsitellään yritysvastuuta ja velvollisuuksia kestävän kehityksen näkökulmasta.

Koipijärven ja Kuvajan mukaan (2017, 26) ”Yritysvastuussa on ensi sijassa kyse siitä, millaisin keinoin ja toimintatavoin yritys tavoittelee taloudellista kannattavuutta”.

Yritysvastuu tarkoittaa yritysten vastuuta siitä, miten ne vaikuttavat yhteiskuntaan. Se kuvastaa sitä, miten yritykset ottavat huomioon toimintansa vaikutukset ympäröivään yhteiskuntaan ja pyrkivät toimimaan kestäväällä ja vastuullisella tavalla. Vastuullinen yritys toimii kestävästi, kunnioittaa ympäristöä, kuten myös noudattaa lakeja ja sopimuksia. Yhteiskuntavastuu koskee myös pieniä yrityksiä. Niiden tulee huomioida toimintansa vaikutukset ihmisiin, ympäristöön ja yhteiskuntaan yhteistyössä sidosryhmiensä kanssa. Vastuullisuus ei ainoastaan paranna yrityksen mainetta, vaan se toimii myös keinona lisätä kilpailukykyä, kehittää toimintaa ja vastata kestävän kehityksen haasteisiin. (Yrittäjät s.a. a)

Kuva 2. Yritysvastuun kokonaisuus. (Liappis ym. 2019, 7)

Yritysvastuun kokonaisuutta voidaan konkretisoida taloon liittyvien elementtien avulla. Yritysvastuun perustana toimivat yrityksen arvot ja kulttuuri. Tätä perustaa vahvistavat konkreettiset ja epäviralliset toimintatavat sekä päätöksentekorakenteet. On tärkeää, että yrityksen kulttuuri, käytännöt ja päätöksentekomallit ovat linjassa yrityksen arvojen kanssa. Yrityksen arvot toimivat siten keskeisenä rakennusmateriaalina yritysvastuun kehittämisessä ja varmistavat sen vahvan perustan. (Liappis ym. 2019, 7)

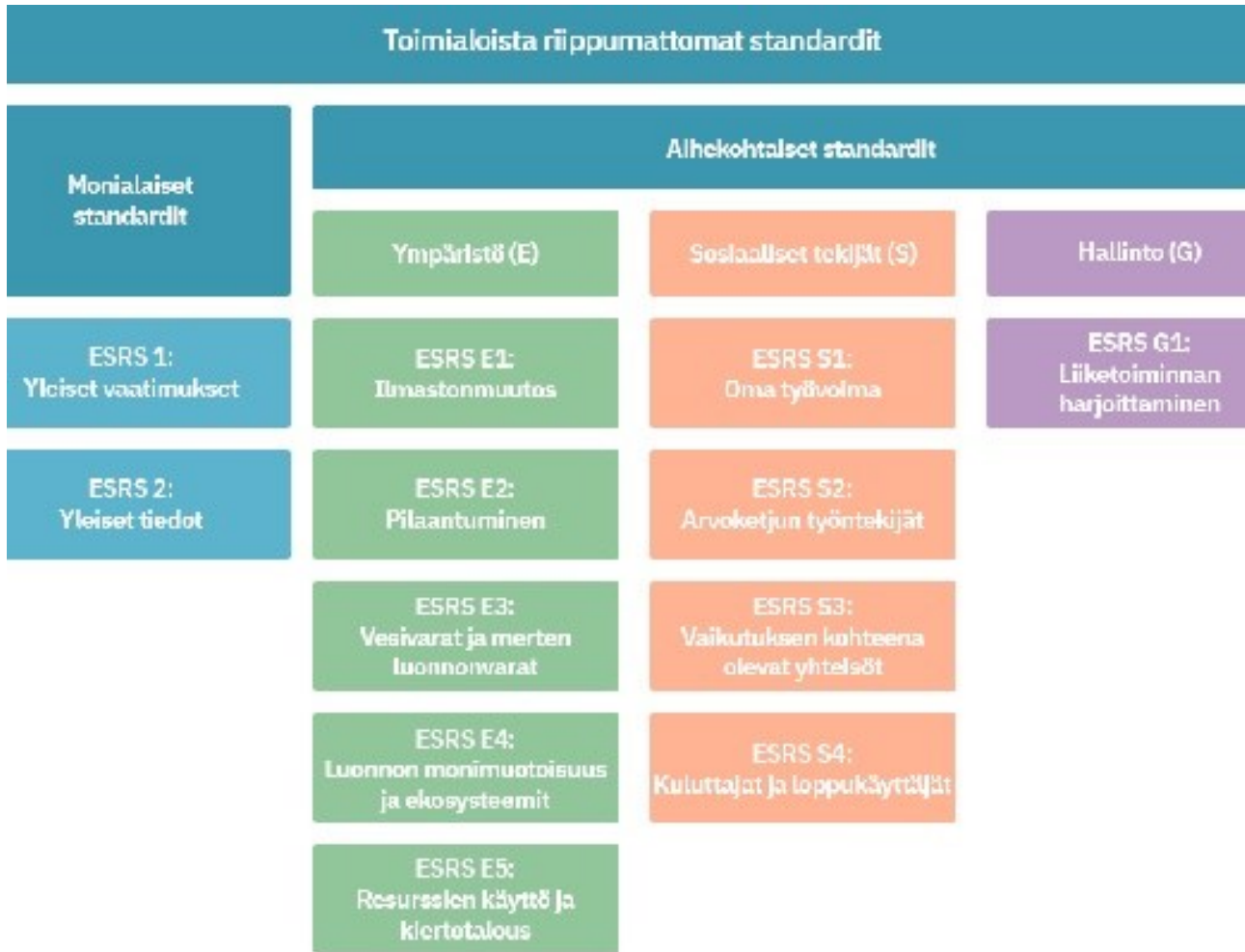
Yritysvastuu jaetaan usein taloudelliseen, sosiaaliseen ja ekologiseen vastuuseen. Nämä osat liittyvät tiiviisti toisiinsa muodostaen kokonaisvaltaisen yritysvastuun käsitteen. Taloudellinen vastuu liittyy liiketoiminnan kestävyteen, sosiaalinen vastuu ihmisten hyvinvointiin ja osaamisen kehittämiseen, kun taas ekologinen vastuu keskittyy ympäristövaikutusten minimoimiseen. Vastuulliset hankinnat ja ympäristöystävälliset valinnat ovat olennainen osa yrityksen vastuullisuutta. (Yrittäjät s.a. a)

2.4 Kestävyyseräportointidirektiivi (CSRD)

Uusi kestävyysraportointidirektiivi (Corporate Sustainability Reporting Directive, CSRD) edellyttää vuoden 2024 alusta, että suuret yritykset raportoivat sosiaalisista ja ympäristötoimistaan sekä niiden vaikutuksista ihmisiin ja luontoon. Direktiivi koskee kaikkia pörssilistattuja yrityksiä sekä EU:ssa toimivia kolmansien maiden yrityksiä, joiden liikevaihto on yli 150 miljoonaa euroa EU:n alueella ja listaamattomia yrityksiä, jotka täyttävät tietyt kriteerit. Kriteerit täyttyvät, kun henkilöstön määrä on yli 250 työntekijää, liikevaihto on yli 40 miljoonaa euroa, tai taseen loppusumma on yli 20 miljoonaa euroa. Raportoinnissa on noudatettava ESRS-standardeja ja yritysten on huomioitava ilmasto- ja kestävyysriskit sekä sitouduttava liiketoimintamallissaan ja strategiassaan ilmastoneutraaliin talouteen. (Yrittäjät s.a. b)

CSRD-direktiivi ja sitä täydentävät ESRS-standardit vastaavat kasvavaan huoleen ympäristön tilasta ja kestävyyskriiseistä. Näiden säädösten tavoitteena on velvoittaa yritykset raportoimaan entistä tarkemmin ja laajemmin ympäristö- ja sosiaalisista vaikutuksistaan. CSRD korvaa vanhan NFRD-direktiivin ja tuo mukanaan yhtenäiset standardit, laajemman soveltamisalan ja riippumattoman varmuuden tarpeen. Direktiivi koskee entistä laajempaa joukkoa yrityksiä, mikä tarkoittaa, että myös pk-sektorin yritykset joutuvat raportoimaan vastuullisuudestaan. Tämä edellyttää tarkempaa tietoa ilmasto- ja luontotavoitteista sekä niiden saavuttamiseen tarvittavista toimenpiteistä. Valmistautuminen CSRD-velvoitteisiin vaatii aikaa ja resursseja. Yritysten on tarkasteltava huolellisesti omia päästöjään ja niiden hallintakeinoja. On tärkeää varautua siihen, että vastuullisuusraportoinnin vaatimukset saattavat lisätä painetta koko yrityksen toiminnan kestäväyttämiseen. Kokonaisuudessaan CSRD-direktiivi ja ESRS-standardit ovat askel kohti vastuullisempaa liiketoimintaa, jossa yritykset ottavat entistä suuremman vastuun ympäristöstä ja yhteiskunnasta. (Greencarbon 2023)

ESRS (European Sustainability Reporting Standard) on Euroopan unionin kestävä kehityksen raportointistandardi, joka tuli voimaan vuoden 2024 alussa. Sen tarkoituksena on tarjota standardoitu raportointikehys organisaatioille ja yrityksille EU:ssa, jotta nämä voivat selkeästi raportoida kestävyteen liittyviä tietoja. ESRS koostuu 12 standardista, jotka käsittelevät eri aihealueita, kuten ympäristöä, sosiaalisia kysymyksiä ja hallintoa. Näihin kuuluu yleiset vaatimukset ESRS 1, yleiset tiedot ESRS 2, sekä aihekohtaiset standardit, kuten ilmastonmuutos, työvoima ja liiketoiminnan harjoittaminen. Olennaisuusarvioinnin ja tiedonantovelvoitteiden avulla organisaatiot voivat määrittää, mitä tietoja tulee raportoida, varmistaen siten raportoinnin relevanssin ja tarkkuuden. ESRS tarjoaa standardoidun ja yhtenäisen kehyksen kestävyysraportoinnille, edistäen siten läpinäkyvyyttä ja vastuullisuutta liiketoiminnassa. (Eco Online 2023)

Kuva 3. Monialaiset ja aihekohtaiset standardit (Eco online 2023)

ESRS-standardit tarjoavat kestävä kehityksen raportointiin yhtenäisen kehyksen. Monialaiset standardit (ESRS 1 ja 2) sekä aihekohtaiset standardit (ESRS E1-E5, S1-S4 ja G1) ohjaavat organisaatioiden vastuullisuusraportointia. (Eco online 2023)

3 Kestävän kehityksen toimintamalleja kampaamoalalla

Tässä luvussa käsitellään ESRS E1-E5 -standardeja ja kestävän kehityksen mukaisia toimintamalleja kampaamoalalla. Luvussa tarkastellaan käytäntöjä millaisin keinoin kampaamot voivat toimia ympäristöystävällisesti ja vastuullisesti ESRS- standardien ohjaamina. Lisäksi luvun lopussa käsitellään erilaisia kiertotalous mahdollisuuksia hiusalalla.

3.1 Ilmastonmuutos

ESRS E1 -standardi määrittelee ilmoittamisvaatimukset yrityksille, jotka pyrkivät käsittelemään ilmastonmuutoksen vaikutuksia ja toimimaan kestävämmiin. Standardin tavoitteena on selvittää yrityksen vaikutukset ilmastonmuutokseen sekä sen ilmastonmuutoksen hillintä- ja sopeutumistoimet. Lisäksi se kattaa suunnitelmat kestävään liiketoimintaan siirtymiseksi ja yrityksen ilmastoon liittyvät riskit ja mahdollisuudet. Standardi ottaa huomioon myös EU-lainsäädännön vaatimukset ja käsittelee kestävyteen liittyviä teemoja, kuten ilmastonmuutoksen lieventämistä, sopeutumista ja energiankulutusta. (Efrag 2022, 2)

Kampaamoille on ilmastonmuutoksen näkökulmasta tärkeää kiinnittää huomiota useisiin aihepiireihin, kuten hiilijalanjäljen pienentämiseen, energiatehokkuuden lisäämiseen ja logistiikasta aiheutuvien päästöjen hallintaan. Hiilijalanjäljen pienentämiseksi on olennainnaista siirtyä käyttämään uusiutuvaa energiaa. Kampaamot voivat myös parantaa energiatehokkuutta päivittämällä käyttämänsä sähkölaitteet vähemmän kuluttaviin ja näin vähentää energiankulutusta ja siten ympäristövaikutuksia. Tuotteiden valinnassa on mahdollisuus tehdä kestäviä valintoja suosimalla ekologisia ja ympäristöystävällisiä vaihtoehtoja. Toimituksista aiheutuvien päästöjen osalta kampaamot voivat keskittyä ympäristöystävällisiin kuljetusratkaisuihin varmistaakseen, että tilaukset toimitetaan mahdollisimman ympäristöystävällisesti.

3.1.1 Hiilijalanjälki ja kasvihuonepäästöt

Kasvihuonekaasuja kuten hiilidioksidia, metaania ja typpioksiduulia esiintyy ilmakehässä luonnostaan. Ne pitävät auringon lämmön ilmakehässä ja estävät sen haihtumista avaruuteen. Ongelmalliseksi kasvihuonekaasut muuttuvat ihmisen toiminnan vuoksi. Esimerkiksi liikenne, teollisuus ja hiilenpoltto lisäävät kaasujen määrää huomattavasti. Kasvava kasvihuonekaasujen määrä johtaa ilmaston lämpenemiseen, joka taas aiheuttaa äärimmäisiä sääilmiöitä kuten tulvia ja helleaaltoja. Päästöjen vähentäminen on olennaista ilmastonmuutoksen torjumisessa ja ympäristön suojelemisessa. Kestävät ratkaisut, kuten uusiutuvan energian käyttö, energiatehokkuus ja metsien suojeleminen, ovat avainasemassa ilmastonmuutoksen hillitsemisessä. (Euroopan parlamentti 2023 a)

Hiilijalanjälki kuvaa ihmisen toiminnasta aiheutuvien kasvihuonekaasupäästöjen määrää. Se on mittari, joka arvioi tuotteen, palvelun, henkilön, tai yrityksen vaikutusta ilmastoon, ottaen huomioon kaikki tuotannon, kulutuksen ja hävittämisen vaiheet. Hiilijalanjäljen tietäminen auttaa tekemään ympäristöystävällisiä päätöksiä ja vähentämään omia päästöjä. (Ngs Finland 2022)

Hiilijalanjäljen pienentäminen on keskeistä ilmastomuutoksen torjunnassa. Tämä tarkoittaa esimerkiksi pienempää energiankulutusta, päästöttömmämpiä liikennemuotoja, ilmastoystävällisten tuotteiden suosimista ja jätteiden kierrätystä. Ilmastomuutoksen hidastamisen lisäksi päästöjen vähentämisellä on positiivisia vaikutuksia esimerkiksi yrityksen resurssitehokkuuteen, taloudelliseen tehokkuuteen ja ympäristön yleisen hyvinvoinnin edistämiseen (Biocode 2023) Fortumin mukaan keskiarvo suomalaisen hiilijalanjälki on 10300 kg vuodessa. (Fortum 2020)

3.1.2 Uusiutuva energia

Uusiutuvalla energialla viitataan energianlähteisiin, jotka eivät perustu fossiilisiin polttoaineisiin. Tällaisia energian lähteitä ovat esimerkiksi tuuli- ja aurinkoenergia, geoterminen energia, ympäristön energia, vesivoima, biomassa sekä kaatopaikoilla ja jätevedenpuhdistamoissa syntyvä kaasu ja biokaasu. Suomen päätökset uusiutuvan energian käytöstä määräytyvät kansallisten energia- ja ilmastolinjausten kautta. Lisäksi EU:ssa tehdyt päätökset ja direktiivit, kuten päästökauppa- ja uusiutuvan energian direktiivi, vaikuttavat merkittävästi siihen, miten Suomi toteuttaa energiapolitiikkaansa. Näissä linjauksissa asetetaan tavoitteita kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi ja edistetään uusiutuvan energian käyttöä. (Motiva s.a.)

3.2 Pilaantuminen

ESRS E2 Pilaantuminen -standardi asettaa kestävyysraportoinnin viitekehyksen ympäristön pilaantumiseen liittyville kysymyksille. Standardi huomioi päästöt ilmaan, veteen ja maaperään sekä haitallisten aineiden käytön vaikutukset, riskit ja mahdollisuudet. Määriteltynä standardissa ovat haitalliset aineet kemikaaliasetuksen mukaisesti. Standardin tavoitteena on myös tarkastella pilaantumisen vaikutuksia arvoketjun kaikissa vaiheissa ja raportoida ennakoituja taloudellisista vaikutuksista. (Niskala ja Palmuaro 2023, 144–145)

Ottaen huomioon, mitä pilaantumisesta mainitaan standardissa, kampaamot voivat tarkastella toimintaansa vaarallisen jätteen kierrättämisen, mikromuovien välttämisen sekä vastuullisten ja ekologisten tuotevalintojen suhteen.

3.2.1 Mikromuovit

Mikromuovit ovat alle viiden millimetrin kokoisia muovipartikkeleita, jotka ovat levinneet laajalti meriin, jokiin ja ympäristöön. Mikromuovin lähteitä ovat muun muassa keinokuituja sisältävät vaatteet, liikenne, kosmeettiset tuotteet, teollisuuden muovipelletit, maalit ja pinnoitteet. (WWF s.a.) Kampaamossa käytössä ja myynnissä olevissa tuotteissa saattaa esiintyä mikromuovia, joka on haitallista ympäristölle ja aiheuttaa sille riskin, jota ei pystytä tarpeeksi hallitsemaan. Kemikaaliviraston arvion mukaan luontoon päätyi vuosittain 42 000 tonnia mikromuovia, joka oli tarkoituksellisesti lisätty tuotteisiin. (Euroopan unionin virallinen lehti 27.9.2023) Mikromuovin käyttö kosmetiikkatuotteissa on kielletty 17.10.2023 vaikkakin sitä sisältävien jo valmistettujen tuotteiden myynti on luvalista jopa vuoteen 2035 saakka. (Kosmetiikka- ja hygieniäteollisuus 2023)

Suomalainen kasvuyritys Innomost valmistaa koetuotantona koivun kuoresta ympäristöystävällistä materiaalia, jolla korvataan kosmetiikan ainesosanakin käytettyä mikromuovia. Näillä tuotteilla saadaan korvattua perinteisiä öljypohjaisia tuotteita kestävästi ja koivunkuori, joka muuten päätyisi poltettavaksi saadaan hyödynnettyä. Innomost on herättänyt kiinnostusta erityisesti kosmetiikkialalla, ja sen ratkaisut vastaavat kasvavaan kysyntään uusiutuvista raaka-aineista maailmanlaajuisesti. Innomostin tuotteilla voisi olla soveltuvuutta myös lääke- ja elintarviketeollisuudessa, mutta tällä hetkellä yritys kertoo keskittyvänsä lähes 100-prosenttisesti kosmetiikkateollisuuteen. Yritys on saanut rahoitusta muun muassa Metsä Groupilta. (YLE 2023)

Kampaamot voivat tehokkaasti edistää kestävämpää toimintaa tarkastelemalla käytössä olevia hiustuotteitaan ja varmistamalla, etteivät ne sisällä haitallisia mikromuoveja. Asiakkaille voidaan tarjota opastusta mikromuovien vaaroista ja ohjata heitä kohti ympäristöystävällisempiä vaihtoehtoja. Yhteistyö ympäristötietoisien brändien kanssa avaa mahdollisuuden tarjota laadukkaita ja ekologisia hiustuotteita.

3.3 Vesivarat ja merten luonnon varat

ESRS E3-standardin keskeisenä tavoitteena on vaatia yrityksiä tunnistamaan ja arvioimaan vaikutuksiaan vesivarojen ja merten luonnonvarojen kestävään käyttöön ja suojeluun. Standardi perustuu kestävyysraportointidirektiiviin ja siihen liittyviin sääntelyihin. Yritysten odotetaan raportoivan konkreettisista toimenpiteistä, joilla pyritään ehkäisemään tai lieventämään haitallisia vaikutuksia, vähentämään vedenkulutusta sekä käsittelemään vesivarojen ja merten luonnonvarojen liittyviä riskejä ja mahdollisuuksia. Standardi painottaa myös yritysten roolia vesivarojen yhteisenä resurssina ja korostaa tarvetta yhteistyölle arvoketjun eri toimijoiden kanssa. Lisäksi yritysten odotetaan kuvaavan suunnitelmansa kestävä vedenkäytön edistämiseksi ja antavan tietoa strategisista sopeutumissuunnitelmistaan vesivarojen kestävyuden tukemiseksi. Standardin tavoitteena on näin

edistää liiketoimintaa, joka huomioi ympäristön kestäväyyden ja tukee Euroopan vihreän kehityksen ohjelman tavoitteita vesivarojen ja merten luonnonvarojen kestävästä käytöstä. (Niskala & Palmuaro 2023,156–157)

3.3.1 Keinoja veden säästämisen kampaamoissa

Kampaamoissa käytetään paljon vettä esimerkiksi hiusten, pyykin ja työvälineiden pesuun. Kampaamoala on Suomessa laaja ja alan yrityksiä on paljon, joten vedenkulutukseen on hyvä kiinnittää huomiota yksittäisissä kampaamoliikkeissä. Työvaiheita saattaa kampaamokäynnin aikana olla lukuisia. Hiustenvärjäyksen, tai permanentin yhteydessä saatetaan hiukset pestä useampaankin eri kertaan ja tässä tulisi kiinnittää huomiota siihen, ettei vettä kulu tarpeettomasti. Kampaamon pesupaikkoihin on asennettavissa vakiovirtausventtiilit. Säästöpäin mukaan vettä voi säästyä vakiovirtausventtiiliä käytettäessä, jopa 70 %. (Säästöpäin s.a.)

Pesupaikan suihkupäin voi myös vaihtaa ekopäihin, joka rajoittaa veden kulutusta. Hiusvärien pesun yhteydessä on myös hyvä huomioida huolellinen emulgoiminen. Emulgoimisella tarkoitetaan, että hiukset kastellaan kokonaisuudessaan pesun alussa ja tämän jälkeen pyritään irrottamaan värimassa mahdollisimman tehokkaasti hiuksista ja hiuspohjasta ilman, että vettä valutetaan jatkuvasti. Käytännössä tämä tarkoittaa, että väriainetta ja vettä sekoitetaan huolellisesti hiuksissa, jotta väri saadaan huuhtoutumaan pois ilman ylimääräistä vedenkulutusta. Lopuksi jäljelle jäänyt väri huuhdellaan vedellä.

Kampaamossa syntyvä pyykki koostuu suurimmaksi osaksi pyyhkeistä, joita on käytetty vain kerran. Tästä syystä pestävä pyykki ei ole kovin likaista ja pyykin pesemiseen voidaan hyödyntää pyykinpesukoneen pika-, tai eko-ohjelmia, joiden avulla vettä saadaan säästymään. Gaarna kertoo, että (2020 s.a.) veden säästymisen näkökulmasta on tärkeää, että pestävät koneelliset ovat täysiä. Pyykin syntymistä voidaan vaihtoehtoisesti ehkäistä myös käyttämällä ekologisia kertakäyttöpyyhkeitä.

3.4 Luonnon monimuotoisuus ja ekosysteemit

ESRS E4 on biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien standardi, mikä ohjaa yrityksiä ottamaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaikutukset koko toimintaketjussaan ja tunnistamaan niihin liittyvät riskit ja mahdollisuudet. Erityisen tärkeää on arvioida toimipaikkojen, tuotteiden ja palveluiden vaikutusta biologiseen monimuotoisuuteen, erityisesti herkillä luontoalueilla. Standardi edellyttää yrityksiltä suunnitelman laatimista, joka varmistaa niiden strategian ja liiketoimintamallin yhteensopivuuden EU:n biodiversiteettistrategian sekä alueellisten ja kansallisten biodiversiteettitavoitteiden kanssa. Yritysten on kuvattava toimintaperiaatteensa, jotka keskittyvät luonnon monimuotoisuuden suojelemiseen ja kiinnitettävä erityistä huomiota biologisen monimuotoisuuden muutoksia kuvaaviin vaikutusmittareihin. Standardi velvoittaa

yrittäjiä myös raportoimaan biologiseen monimuotoisuuteen liittyvien riskien ja mahdollisuuksien ennakoituista taloudellisista vaikutuksista sekä varmistamaan, että ilmoitetut tiedot vastaavat tilinpäätöksen antamaa kokonaiskuvaa biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien taloudellisista vaikutuksista. (Niskala & Pamuaro 2023, 166-167)

Kampaamoalan yritysten toiminnalla ei ole suoranaista vaikutusta biologisen monimuotoisuuden vähenemiseen, eikä sen toiminnassa ole piirteitä, jotka olennaisesti vaikuttaisivat ekosysteemeihin. Yritys voi kuitenkin huolehtia, että valitsee yhteistyökumppaninsa vastuullisesti ja sen mukaan, että tässä standardissa esitetyt arvot huomioidaan myös toisen yrityksen toiminnassa. Tässä opinnäytetyössä ei käsitellä ESRS E4 -standardia kampaamon näkökulmasta tämän enempää.

3.5 Resurssien käyttö ja kiertotalous

ESRS E5 -standardi määrittelee resurssien hyödyntämistä ja kiertotaloutta koskevat raportointivaatimukset yrityksille. Kiertotalous liittyy talousjärjestelmään, joka pyrkii säilyttämään tuotteiden, materiaalien ja resurssien arvon pitkään tehokkaasti hyödyntämällä niitä. Standardissa korostetaan teknisten ja biologisten resurssien sekä tavaroiden ja materiaalien arvon ylläpitämistä erilaisten kiertotalouden käytäntöjen avulla. E5-standardi jakautuu useisiin osa-alueisiin, kuten resurssien käytön periaatteet, toimet ja käytössä olevat resurssit, tavoitteet, resurssien sisään- ja ulosvirtaukset sekä ennakoituvat taloudelliset vaikutukset. Tiedonantovaatimukset kattavat muun muassa yrityksen toimintaperiaatteet, konkreettiset kiertotaloustoimet, asetetut tavoitteet ja resurssien käytön vaikutukset taloudellisesti. Standardin tarkoituksena on saada yritykset raportoimaan selkeästi ja kattavasti resurssien hyödyntämisestä ja kiertotalouden käytännöistä, edistäen näin kestäväää liiketoimintaa ja riskien hallintaa. (BearingPoint s.a.)

Kampaamoissa syntyvän jätteen asianmukainen kierrättäminen on merkittävä osa kestäväää ja vastuullista toimintaa. Kampaamoissa käytetään usein yksittäispakattuja tuotteita, ja tämän vuoksi on tärkeää tietää, miten erilaiset jätteet tulee lajitella oikein.

3.5.1 Muovijäte

Muovi aiheuttaa merkittäviä ympäristöongelmia hitaan hajoamisen ja mikromuovin muodostumisen kautta. Mikromuovi voi päätyä ravintoketjuun ja ihmisen elimistöön, aiheuttaen mahdollisia terveysriskejä. Muovin valmistus perustuu öljyjalosteisiin, mikä liittyy sen fossiilitalouteen. Vaikka osa muovijätteestä kierrätetään, suuri osa siitä kuitenkin päätyy edelleen polttoon. Euroopan unionin kierrätystavoitteet asettavat paineita parantaa muovipakkausten kierrätystä. Suomessa kotitalouksien muovinkeräys on lisääntynyt, ja viranomaisista odotetaan osallistuvan muovijätteen erilliskeräykseen. Muovin kierrätystä tehostetaan mekaanisella ja kemiallisella prosessoinnilla. Suomessa on otettu käyttöön kemiallista kierrätystä mahdollistava laitos. Tavoitteena on vähentää

kertakäyttöisten muovituotteiden käyttöä ja kehittää korvaavia materiaaleja. (Suomen ympäristökeskus 2023)

Suomessa voimassa oleva tuottajavastuulainsäädäntö edellyttää, että tuotteiden valmistajat, maahantuojat ja pakkaajat vastaavat markkinoille saattamiensa tuotteiden jätehuollosta ja siihen liittyvistä kustannuksista. Tämä lainsäädäntö koskee myös pakkauksia, minkä vuoksi yritykset, jotka maahantuovat tai pakkaavat tuotteita Suomessa, ovat velvollisia huolehtimaan tuottajavastuun alaisten tuotteiden elinkaaren loppuvaiheista, kuten keräyksestä, kierrätyksestä, raportoinnista ja tiedottamisesta. Pakkausten tuottajiksi katsotaan usein ne yritykset, jotka valmistavat tuotteita ja käyttävät pakkausmateriaaleja niiden suojaamiseksi kuljetuksen aikana. Tavoitteena on varmistaa vastuullinen materiaalinkäsittely ja kannustaa yrityksiä osallistumaan aktiivisesti muovin keräykseen ja kierrätykseen. (Sumi Oy s.a.)

Kuva 4. Muovin kierrätysmerkit (Pisla s.a.)

Kuvassa on esitetty erilaisten muovien kierrätysmerkintöjä. Suomessa lähes kaikki muovit voidaan kierrättää. Kuvassa esiintyvä ABS-muovi ei kuitenkaan ole käytössä pakkausmateriaalina ja se tulee kierrättää erillisessä kierrätyspisteessä. (Pisla s.a.)

HSY:n muovipakkausten lajitteluohjeen mukaan purkkien tulee olla täysin tyhjiä ja huuhdeltuja, tai talouspaperilla pyyhittyjä. Korkit ja kannet tulee olla eroteltuina, jotta jatkojalostus sujuu helpommin. Pakkauksia ei myöskään tule laittaa sisäkkäin ja muovijäte voidaan kerätä erilliseen muovipussiin kierrätystä varten. Muovinkeräykseen kuuluu ainoastaan pakkausmuovi. (HSY 2024 a)

Myös kampaamoissa käytetään päivittäin useita erilaisia tuotteita, kuten shampoo-, hoitoaine- ja muotoilutuotteita, jotka on pakattu muovipakkauksiin. Kampaamoliikkeiden on huolehdittava asiakasmukaisesta muovin kierrätyksestä ja varmistettava, että henkilökunta on täysin tietoinen tästä prosessista. Nykyään on myös saatavilla joitakin kampaamotuotteita uudelleentäyttöpakkauksissa, mikä vähentää tuotteen elinkaaren aikana käytetyn muovin määrää.

Useissa kampaamotuotteissa on etsitty ympäristöystävällisempiä vaihtoehtoja neitseellisen muovin korvaamiseksi pakkausmateriaaleissa. Tässä muutamia esimerkkejä:

- Four reasons ilmoittaa käyttävänsä sokeriruokopohjaista biomuovia Four reasons No Nothing-, että Four Reasons Original -tuotesarjojen pakkausmateriaalina. (Four reasons 2021 a)
- Kevin Murphy tuotteiden muovipakkaukset on valmistettu vuodesta 2019 lähtien merestä kerätystä, tai kierrätetystä muovista. Lisäksi pakkaukset on suunniteltu neliskanttisiksi, jotta muovia voitaisiin käyttää pakkauksissa 40 % vähemmän pyöreisiin pakkauksiin verrattuna. (Frameda s.a.)
- Davines kertoo käyttävänsä muovipakkauksissaan 64.1 % kierrätettyä biomuovia. Yritys on myös sitoutunut kestävän kehityksen ohjelmassaan keräämään saman verran muovia luonnosta, kuin mitä se itse käyttää tuotteidensa pakkausmateriaaleissa. Vuonna 2022 noin 800000 kilogrammaa muovia kerättiin Indonesian, Filippiinien ja Brasilian alueilta. (Davines s.a. a)
- Useilta tuotemerkeiltä voi nykyään ostaa tuotteita myös uudelleen täytettäviin pakkauksiin.

3.5.2 Metallijäte

Metallijätteen kierrätys on Suomessa tehokasta, ja kaikki kierrätykseen toimitettu metalli voidaan uusiokäyttää. Suurin osa metallijätteestä tulee teollisuudesta ja rakentamisesta. Metallijätteeseen voi laittaa kaikki esineet, joissa on yli puolet metallia. Suuremmat kodin metallijätteet voi toimittaa kunnan Sortti-asemalle. Kerätty metallijäte kuljetetaan vastaanottoterminaaleihin, missä se lajitellaan, tilastoidaan ja varastoidaan. Tämän jälkeen metallijäte siirtyy käsittelylaitoksiin ja murskaamoihin, joissa se erotellaan muista materiaaleista ja lajitellaan kierrätysraaka-aineiksi. Kierrätetty metalli muunnetaan uusiksi tuotteiksi, jotka voivat olla esimerkiksi metallipakkauksia, polkupyörän runkoja, lapiota tai auton osia. Metallin laatu säilyy kierrätyksessä hyvänä, mikä mahdollistaa sen kierrättämisen lähes loputtomiin. Tämä kierrätysprosessi tukee kestävästä materiaalihallintaa ja vähentää tarvetta neitseellisen metallin louhimiseen. (Peda s.a.)

Kampaamoissa syntyy metallijätettä lisäksi värituubeista, aerosolipulloista, raidoitusfolioista. Ne voidaan myös kierrättää metallijätteessä. Aerosolipullojen ja värituubien on oltava täysin tyhjiä ja raidoitusfolioiden puhdistettuja ainejäämistä.

Kuva 5. Metallinkeräys (Lassila & Tikanoja s.a. a)

Kuvassa esitetään, mitä metallia voi kierrättää metallinkeräyksessä ja mitä sinne ei tule laittaa

3.5.3 Kartonki- ja paperijäte

Kampaamoissa käsitellään paljon kartonki- ja paperijätettä. Hiustuotteet ja hiusvärit ovat useimmiten pakattu erillisiin kartonkipakkauksiin. Paperijätettä taas syntyy esimerkiksi tuotevalikoiman esitteiden, aikakauslehtien tai muiden paperisten materiaalien muodossa.

Kartonkikuitua voidaan myös uusiokäyttää ja valmistetaankin monipuolisesti erilaisia tuotteita, kuten aaltopahvin raaka-aineita, kirjekuoria, laminaattipapereita ja hylsyjä, joita käytetään paperi- ja kangasrullissa. Kierrätetystä kartongista valmistetaan myös uusia kartonkipakkauksia. (HSY s.a. b) Kartongin kerääminen ja uudelleenkäyttö hyödyntää materiaalia kestävästi ja vähentää ympäristövaikutuksia. Tämä tukee kiertotalouden periaatteita ja edistää kestävästä resurssien käyttöä.

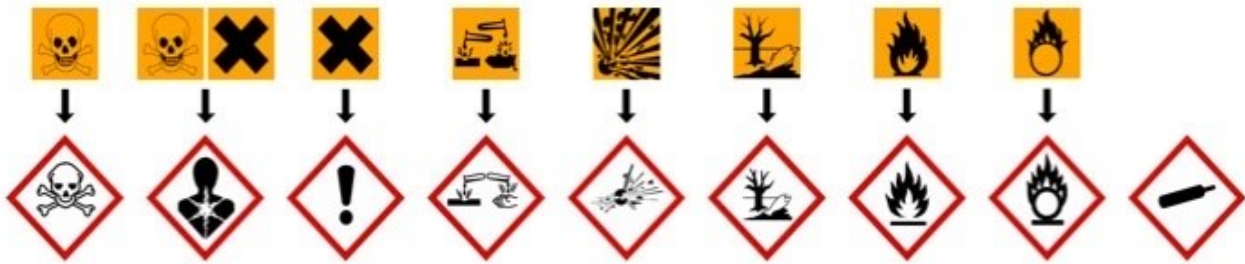
Kuva 6. Kartongin kierrätys (Lassila & Tikanoja s.a. b)

Kuvassa esitetään kuinka kierrättää kartonkipakkaukset oikein.

Paperin kierrättäminen on myös tärkeää. Kierrätystä paperista voidaan valmistaa uutta paperia ja muita tuotteita, jolloin neitseellistä materiaalia, eli puuta tarvitsee kaataa vähemmän. (Suomen keräystuote s.a.)

3.5.4 Vaarallinen jäte

Vaarallista jätettä on esimerkiksi ajoneuvojen nesteet, liuottimet, maalit, torjunta-aineet ja muut haitalliset aineet. Ne tulee toimittaa kotitalouksille tarkoitettuun vaarallisen jätteen keräykseen. Kerättyä vaarallista jätettäkin pystytään osittain hyödyntämään ja sen termisestä käsittelystä syntyvästä polttolämmöstä valmistetaan sähköä ja kaukolämpöä. (Kierrätysinfo s.a.)

Kuva 7. Vaarallisen jätteen merkit (HSY s.a. c)

Vaarallisen aineen tunnistaa näistä merkeistä. Jos tuotteessa esiintyy tämä merkki se sisältää vaarallista ainetta ja tulee kierrättää vaarallisena jätteenä.

Four reasons (s.a. b) kertoo kampaamoissa käsiteltävää vaarallista jätettä syntyvän esimerkiksi permanentti- ja väriaineista, kuten myös tuotetta vielä sisältävistä aerosolipulloista. Myös nestemäinen hiusväri on ongelmajätettä, kun taas kuivunut värimassa sekajätettä. Akut ja paristot kierrätetään myös vaarallisena jätteenä.

3.5.5 Sekajäte

Jätekukon (s.a a) mukaan ” Sekajätettä on hyötykäyttöön soveltumaton jäte, josta on lajiteltu jo erikseen kaikki materiaalina hyödynnettäväksi kelpaavat materiaalit.” ”HSY:n (s.a. d) tutkimuksen mukaan vuonna 2021 kotitalouksien sekajätteen sekaan päätyi kuitenkin noin 80 % muuta jätettä, joka olisi ollut lajiteltavissa muin keinoin. Tästä määrästä suurin osa noin 40 % koostui biojätteestä.” Myös sekajätettä pystytään hyötykäyttämään, sillä sen polttamisella pystytään tuottamaan sähköä ja kaukolämpöä. (Kiertokapula s.a.)

Kampaamoissa sekajätettä syntyy esimerkiksi käytetyistä suojahanskoista, vanhentuneista tuotteista ja hiustuotteiden pumpuista. (Four reasons s.a. d) Kotitalouksissa hiukset tulisi kierrättää biojätteenä, mutta kampaamoissa, missä hiuksia päätyy jätteeksi suuria määriä, ne kierrätetään sekajätteenä. (Jätekukko s.a. b)

3.6 Kiertotalous kampaamoissa

Kiertotalous on tuotanto- ja kulutusmalli, jossa materiaaleja ja tuotteita hyödynnetään mahdollisimman pitkälle lainaamalla, vuokraamalla, uudelleen käyttämällä, korjaamalla, kunnostamalla ja kierrättämällä. Tavoitteena on minimoida jätteen määrä ja pidentää tuotteiden elinkaarta. Kiertotalous eroaa perinteisestä lineaarisesta talousmallista, jossa tuotteet valmistetaan, kulutetaan ja heitetään pois. Kiertotalouden käyttöönotto vähentää ympäristövaikutuksia, säästää resursseja, edistää kestävä kehitystä ja voi parhaimmillaan tuoda säästöjä yrityksille. Maailman väestönkasvu lisää resurssien kysyntää, ja kiertotalous tarjoaa kestävä vaihtoehdon vastauksena tähän haasteeseen.

Lisäksi siirtyminen kiertotalouteen voi tuoda taloudellisia etuja, vähentää kasvihuonekaasupäästöjä ja luoda uusia työpaikkoja. Kiertotalous tarjoaa myös kuluttajille kestävämpiä ja innovatiivisempia tuotteita, parantaen samalla elämänlaatua. (Euroopan parlamentti 2023 b)

Hius on myös kasvava luonnonvara, jota pystytään hyödyntämään erilaisin keinoin kiertotaloustuotteina. Alla esiteltynä muutamia vaihtoehtoja jätteeksi muuten päätyvien hiusten hyödyntämiseen.

- Hiukka hyvä -hanke hyödyntää yli 5 cm mittaista leikattua hiuskuitua ja huovuttaa kerätystä hiusmassasta mattoja. Mattoja hyödynnetään esimerkiksi hulevesikaivojen ympärillä suodattamaan öljyvalumia, lehtiä ja roskia. Öljyvahinkojen torjumiseen, kuten myös öljyn ja muun saasteen imeyttämiseen vesistöistä. Lisäksi hiuskuidusta valmistettuja mattoja voidaan käyttää kasvualustoissa sitomassa kosteutta ja torjumaan hyönteisiä. (Hiukka Hyvä s.a. a)
- Hiukka Hyvä 2.0 -hankkeessa tavoitteena on tutkia mahdollisuuksia korvata muovipohjaisia ratkaisuja hius- ja karvakuidulla, hyödyntäen kiertotalouden periaatteita. Projektissa pyritään muuttamaan tällä hetkellä jätteenä käsiteltävä materiaali uusiksi tuoteinovaatioiksi. (Hiukka Hyvä s.a. b)
- Englantilainen Little Princess Trust valmistaa syövän takia hiuksensa menettäneille lapsille ja nuorille peruukkeja lahjoitetuista hiuksista. (Little Princess Trust s.a.)
- Lisäksi selvitetään voisiko hiusmateriaalia käyttää akustiikkalevyissä, rakennuseristeinä, tai betonin vahvistamisessa. Chilessä hiuskuitua on käytetty osana ekologista rakentamista. (Yle 2022)

4 Kestävän kehityksen toimintamallit kampaamoalalla – oppaan toteutus

Tässä luvussa tarkastellaan oppaan valmistumisen eri vaiheita, alkaen lähtötilanteesta ja edeten kohti lopullista valmistumista.

4.1 Tuottamisen lähtötilanteen kuvaus ja suunnittelu esittely

Työn toimeksiantaja toimi The Hare studio -kampaamo. Työskentelin vuosina 2019-2021 kyseisessä kampaamossa vuokratuoliyrittäjänä ja tiesin, että vastuullinen toiminta on myös The Hare studio -kampaamon omistajan Sanna Poikolaisen arvojen mukaista. Tästä syystä tiedustelin, olisiko hänen kampaamoyrityksessään tarvetta asiantuntijaoppaalle kestävän kehityksen toimintamalleista kampaamoalalla ja haluaisiko hänen yrityksensä toimia opinnäytetyöni toimeksiantajayrityksenä.

Toimeksiantajan esittely

The Hare studio on helsinkiläinen kampaamo ja kauneudenhoitoalan yritys, joka sijaitsee Helsingin Töölön sydämessä Museokadulla. Yritys on perustettu vuonna 2014 ja sen omistaa yrittäjä Sanna Poikolainen. Yrityksessä työskentelee omistajan lisäksi 2 vuokratuoliyrittäjää.

Yritys kuvailee toimintaansa nettisivuillaan seuraavasti: Meille Museokadulle voit tulla juuri sellaisena kuin olet. The HARE konseptina toimii laadun ja ammattitaidon kautta, ekologisuuteen ja avarakatseiseen ajatteluun pohjautuen. The HARE:ssä käytämme kestävän kehityksen davines tuotteita ja alamme parhaita työvälineitä. Sijaitsemme Helsingin Töölössä ja tunnustat meidät sympaattisesta JÄNIS-logosta. (The Hare spa & studio s.a.)

Liikkeessä tarjotaan erilaisia kauneudenhoitopalveluita, kuten hiustenleikkauksia ja- värjäyksiä, hiustenraidoituksia, kampauksia, hiushoitoja ja meikkauspalveluita. Yrittäjä toimii myös kouluttajana hiusalalla ja on hyvin tietoinen alan trendeistä ja ajankohtaisista asioista. Kampaamo tarjoaa palveluita koko perheelle, mutta suurin asiakassegmentti on 25–40-vuotiaat naiset ja 30–45-vuotiaat miehet.

The Hare studio on keskittynyt myymään Italialaisia Davines sarjan tuotteita. Davinesin tarina on alkanut vuonna 1983 Italiassa. Yrityksen toiminta alkoi pienenä perheyriyksenä, mutta se laajeni myöhemmin kansainväliseksi toimijaksi, joka on saavuttanut B Corp -sertifikaatin, täyttäen näin alan korkeimmat kestävyysstandardit. Vuodesta 2006 lähtien Davines on keskittynyt ammattilaistuotteiden kehittämiseen ja valmistukseen, painottaen luonnonmukaisten ainesosien käyttöä ja pyrkien minimoimaan ympäristövaikutuksensa. (Davines group 2023 b)

The Hare Studio markkinoi aktiivisesti toimintaansa eri sosiaalisen median kanavissa, mutta panostaa erityisesti Instagramiin. Tämä alusta on kampaamoille tärkeä, koska siellä voidaan esitellä työn jälkeä ja luoda visuaalista houkuttelevuutta. Kampaamon asiakkaat arvostavat

kampaamon erinomaista asiakaspalvelua, vankkaa ammattitaitoa ja ovat tiedostavia helsinkiläisiä ihmisiä. Tästä syystä kestävästi toimiminen on ehdoton etu myös kampaamolle, mistä olisi myös hyvä viestiä asiakkaille. Kestävä toiminta tarjoaa kampaamoille paitsi ympäristötekoja myös liiketoiminnallisia etuja. Asiakkaat arvostavat yhä enemmän vastuullisuutta ja ympäristötietoisuutta. Laadukkaalla viestinnällä kampaamot voivat luoda positiivisen brändin ja erottua edukseen kilpailijoistaan. Positiivinen brändi houkuttelee uusia asiakkaita ja vahvistaa olemassa olevien asiakkaiden sitoutumista.

Asiakaslähtöisyyden merkitys korostuu, kun vastuullinen yritys ottaa aktiivisesti huomioon asiakkaidensa arvot ja odotukset. Tämä näkyy esimerkiksi käytettävien tuotteiden eettisyytenä ja ympäristöystävällisyytenä, sekä vastuullisten toimitusketjujen hyödyntämisellä.

Asiakaslähtöisyyteen kuuluu myös vuorovaikutus sidosryhmien kanssa, jossa kuunnellaan ja reagoidaan heidän tarpeisiinsa ja odotuksiinsa. (Liappis ym. 2019, 9-10)

Asiakaslähtöinen viestintä tarkoittaa, että yritys ottaa huomioon eri sidosryhmien ja asiakkaiden odotukset ja viestii vastuullisista toimistaan avoimesti ja rehellisesti. Aktiivinen ja vuorovaikutteinen viestintä on avain siihen, että yrityksen vastuulliset teot heijastuvat positiivisesti sen maineeseen ja kilpailukykyyn. Samalla on tärkeää varmistaa, että viestintä vastaa todellisia tekoja, jotta vältetään epäaitoon vastuullisuusviestintään liittyvät riskit, kuten viherpesu. Tehokas ja aito viestintä on siten keskeinen työkalu asiakaslähtöisen ja vastuullisen liiketoiminnan toteuttamisessa. (Liappis ym. 2019, 9-10)

Strategi / Viestinnän asiantuntija Sumuvuori (2022) kertoo vastuullisuusviestinnästä seuraavaa "Parhaimmillaan onnistunut ja pitkäjänteinen vastuullisuusviestintä auttaa yrityksiä rakentamaan mainetta, luomaan kilpailuetua, hallitsemaan kriisejä ja sitouttamaan sidosryhmiä – mutta päälle liimattuna sen vaikutukset voivat olla myös päinvastaiset."

Oppaan tarpeellisuus

Opinnäytetyön aihe kehittyi omasta mielenkiinnostani aihetta kohtaan. Olin työskennellyt kampaamoalalla pitkään ja mielestäni liiketoimintakentelystä kampaamoliikkeissä ei kestävä kehitys ollut vielä saman laajuisesti esillä verrattuna alan maahantuontiyrityksiin.

Ilmastonmuutoksen ja ympäristöongelmien kasvaessa, kosmeettisten tuotteiden ekologinen ja taloudellinen käyttö on noussut tärkeäksi osaksi kestävyttä hiusalalla. Kampaajien tulisi pyrkiä vähentämään kertakäyttötuotteiden käyttöä ja välttämään tarpeetonta kosmetiikkaa. Olisi myös hyvä suosia vähän jätteitä tuottavia materiaaleja, hyödyntää energiatehokkaita laitteita, sekä säästää vettä ja energiaa. Kampaajien tulisi lisäksi sitoutua jätteiden kierrätykseen ja lajitteluun. Kestävyys hiusalalla ei ole pelkästään trendi, vaan se on välttämättömyys. (Halonen ym. 2017, 33)

Henkilökohtaiseen kokemukseeni perustuen liiketyössä on vielä useita mahdollisuuksia parantaa vastuullisuutta arjen työskentelyssä. Oppaaseen haluttiin tuoda yhteen konkreettisia kestävästi kehityksen toimintamalleja helposti luettavaan muotoon, jotta alalla toimivat yritykset voisivat matalalla kynnyksellä ottaa käyttöön hyväksi todettuja ratkaisuja kestävämpään toimimiseen.

Oppaan kohderyhmä

Toimeksiantaja yrityksen lisäksi oppaan kohderyhmänä oli hius- ja kauneudenhoitoalalla työskentelevät ammattilaiset ja kampaamoalan yritykset, jotka haluavat toimia kestävästi ja vastuullisesti liiketoiminnassaan.

Suomessa toimii tällä hetkellä noin 9000 parturi-kampaamo ja hiusalalla työskentelee kokonaisuudessaan noin 14000-15000 parturi-kampaajaa. Suurin osa näistä ammattilaisista toimii itsenäisinä yrittäjinä ja palkkatyötä alalla on tarjolla hyvin vähän. Useat valitsevat oman liikkeen omistamisen sijaan työskennellä toisen yrittäjän liikkeessä joko vuokratuoli- tai sopimusyrittäjänä. Vuokratuoliyrittäjä yleensä vuokraa tuolin käyttöönsä kiinteällä kuukausihinnalla, kun taas sopimusyrittäjä maksaa liikkeenomistajalle pääsääntöisesti prosenttiosuuden liikevaihdostaan. Yrittäjien väliset sopimukset voivat vaihdella suuresti, mutta jokainen yrittäjä kantaa yksilöllisen vastuunsa toiminnastaan, mukaan lukien kirjanpidon ylläpito, hallinnolliset velvollisuudet ja kulujen hallinta. Parturi-kampaajan ammattia voi harjoittaa monin eri tavoin, mukaan lukien perinteisen liiketyön lisäksi esimerkiksi konsultin, myyntiedustajan tai kouluttajan roolissa, sekä tuotekehityksen parissa. Ammattia voi myös harjoittaa erilaisissa tiloissa, kuten kotona, hoitolassa, teatterissa, sairaalassa tai erilaisissa tapahtumissa ja keikoilla. (Parturi-kampaajat s.a.)

Kampaamoalan ammattilaisia on Suomessa siis huomattava määrä. Oppaan kohderyhmänä oli toimeksiantajayrityksen lisäksi hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaiset, sekä kampaamoalan yritykset, jotka haluavat toimia kestävästi ja vastuullisesti liiketoiminnassaan.

Oppaan tekemisen rajoittavaksi tekijäksi ilmeni vähäinen saatavilla oleva tieto kampaamoalasta. Ilman omaa henkilökohtaista kokemustani alasta en välttämättä olisi löytänyt kaikkia käyttämiäni lähteitä. Lisäksi henkilökohtainen tilanteeni asetti aikapainetta työn valmiiksi saamiselle. Olin aloittanut hyvissä ajoin, mutta uuden työn aloittaminen hieman hankaloitti opinnäytetyön tekemistä. Toimeksiantajayritys ei esittänyt toivetta oppaan valmistumisen aikataulusta, mutta olin asettanut itselleni takarajaksi huhtikuun 2024 lopun.

Tässä työssä päädyttiin oppaan sisällössä keskittymään ESRS E1-E5 standardien vaatimusten mukaisiin toimintamalleihin. Nämä standardien mukaiset toimintamallit toimivat samalla työn laadullisina kriteereinä. (Kts 2.4)

4.2 Tuotoksen tuottamisen kuvaus

Ensimmäinen vaihe koostui tietoperustan koostamisesta. Sen rakentaminen alkoi vuoden 2024 tammikuun alussa ja valmistui saman vuoden helmikuun loppuun mennessä. Siihen sisältyi lähteiden etsimistä, tiedon hankintaa ja kirjallisuuteen tutustumista. Tietoperustan rakentaminen vei ajallisesti eniten aikaa, mutta sen piti olla lähes kokonaisuudessaan valmis ennen oppaan varsinaista luomista. Näin varmistuin, että opas kattaa kaikki tarvittavat ja oikeat asiat.

Kuva 8. Oppaan toteutus

Tietoperustan ja oppaan tueksi halusin lisäksi haastatella aiheesta alaa tuntevia asiantuntijoita saadakseni laajempaa näkökulmaa työhöni. Haastatteluihin vastasi The Hare studion omistaja Sanna Poikolainen ja Kind Beauty Inc. Oy:n Brand Manager Anna-Kaisa Tarjasalo. Poikolaiselta kysyin jo työtä aloittaessani, että sopisiko hänelle, että haastattelisin häntä myöhemmin työtäni varten ja Tarjasaloa lähestyin vasta myöhemmin, kun tietoperusta oli lähestulkoon valmis. Satu aiemmin kertomaan Kind Beauty inc. Oy:n tuote-edustajalle opinnäytetyöstäni ja hän suositteli lähestymään aiheesta Tarjasaloa.

Haastatteluissa tiedonkeruumenetelmänä käytettiin puolistukturoitua asiantuntijahaastattelua. Halusin tietää tarkemmin näiden yksittäisten yritysten toiminnasta ja kestävästä kehityksen merkityksestä heidän yritystoiminnassaan. Suunnittelin molemmille hieman erilaiset haastattelurungot, koska toinen haastateltava oli kampaamoyrittäjä ja toinen työskentelee kampaamotuotteiden maahantuonnin parissa. Tästä syystä heillä saattoi olla erilaista osaamista aiheesta. Tätä työtä varten tehdyt haastattelut toteutettiin Teams-haastatteluina, jotta ne saatiin tallennettua. Haastatteluihin käytetyt asiantuntijahaastattelurungot löytyvät tämän työn liitteistä.

Haastatteluja varten lähetin molemmille haastateltaville laatimani haastattelurungot etukäteen luettavaksi, jotta he pystyivät tutustumaan aiheeseen valmiiksi ja haastattelusta saataisiin mahdollisimman paljon irti. Kampaamoyrittäjän haastattelun teemoja olivat yrityksen taustatiedot, kestävä kehitys ja toimintamallit, haasteet ja ratkaisut sekä tulevaisuuden suunnitelmat. Maahantuontiyrityksen haastattelussa teemat olivat yrityksen taustatiedot, vastuullisuus ja tuotevalikoima, yhteistyö ja vaikuttaminen ja kestävä kehitys ja tulevaisuus ja vaikuttaminen.

Asiantuntijahaastattelu: Kampaamoalan yrittäjä

Kampaamoyrittäjän haastattelussa haluttiin selvittää kampaamon toimintafilosofiaa ja sitä, miten kestävä kehitys näkyy yrityksen toiminnassa. Kysymyksillä pyrittiin saamaan tietoa siitä, miten kestävä kehitys periaatteet on integroitu päivittäiseen toimintaan, millaisia konkreettisia toimia on toteutettu ympäristövastuun parantamiseksi sekä miten asiakkaat suhtautuvat kestävä kehityksen mukaisiin toimintatapoihin. Lisäksi haluttiin selvittää, millaisia haasteita ja ratkaisuja kestävä kehityksen toteuttamisessa on kohdattu ja mitä tulevaisuuden suunnitelmia yrityksellä on kestävä kehityksen edistämiseksi.

Poikolainen kuvaa kampaamon tekevän laadukkaita hiustöitä, laadukkailla kestävä kehityksen mukaisilla hiustuotteilla. Kestävällä kehityksellä on suuri rooli yrityksen päivittäisessä toiminnassa, ja yritys on valinnut käytettäväksi tuotesarjaksi Davinesin, jonka arvot ovat hyvin kestävä kehityksen mukaiset. Yritys käyttää Davinesin muotoilutuotteita ja teknisiä tuotteita, kuten hiusvärejä.

Kampaamossa syntyvää hiusjätettä myös kerätään ja lähetetään Lahteen Hiukka Hyvä hankkeeseen hyödynnettäväksi kiertotaloustuotteena. Yrittäjä kertoo myös, että yrityksen toimintafilosofian mukaista on ostaa kestäviä tuotteita ja tarvikkeita, jotta niitä jouduttaisiin uusimaan harvemmin.

Kampaamossa käytetään moderneja työvälineitä ja niitä pyritään aina tarvittaessa huoltamaan, uusien hankkimisen sijaan. Saksia voidaan esimerkiksi teroittaa hyvin monta kertaa. Kampaamo on muuttanut 2 vuotta sitten uusiin tiloihin ja Poikolainen kertoo, että kestävästä kehitystä on huomioitu liiketilaa remontoimalla. Vanhan liikkeen kalusteilla on saatu sisutettua koko kampaamon takatila. Myös liikkeen ikkunasomisteita hyödynnetään usean vuoden ajan, jotta vältyttäisiin uusien hankkimiselta.

Yrittäjä toimii myös Davinesin kouluttaja ja on hyvin tietoinen sarjasta. Hän mainitsee, että Davines on tuotesarjana tehnyt paljon ympäristötekoja kampaamoiden puolesta ja tästä syystä sillä on miellyttävää työskennellä päivittäin. Poikolainen kertoo, että Davinesin kestävävärit ovat 85 % biohajoavia, kevytvärit 95–99 % biohajoavia ja hapetteet jopa 99 % biohajoavia. Näin voidaan minimoida ympäristön kulutusta.

Kampaamossa kierrätetään aktiivisesti ja lajitellaan lehdet, kartonki, pahvit, metalli, lasi, biojäte, sekajäte ja muovi. Asiakkaat voivat osallistua kestävyttä edistäviin toimenpiteisiin luovuttamalla hiuksiaan Hiukka Hyvä -hankkeeseen ja ostamalla kestävästä kehityksen mukaisia tuotteita. Kampaamossa myydään myös vedettömiä palashampoita. The Hare studion asiakkaat suhtautuvat kampaamon kestävään toimimiseen positiivisesti ja innolla. Yrittäjä kertoo nuorten aikuisten olevan erityisen valveutuneita ja kiinnostuneita aiheesta. Hän mainitsee, että asiakas saattaa ensin ajatella, että millaisen brändin kanssa on tekemisissä ja toissijaisena mitä mieltä hän on hiuksistaan.

Energian säästämiseksi käytetään energiatehokkaita työvälineitä, kampaamossa pidetään valoja päällä vain tiloissa missä se on tarpeellista ja laitteita ei turhaan päällä. Laitteet myös otetaan pois seinästä yöksi.

Kestävästä kehityksen mukaisesti toimimisen haasteeksi Poikolainen kuvaa itsestä riippuvat syyt. Joskus työn tiimellyksen keskellä saattaa esimerkiksi laaja kierrätys olla ajallisesti haastavaa. Lisäksi hän mainitsee todenneensa, että kaikkialla Suomessa ei kierrätysastioita ole samantasoisesti tarjolla.

Asiantuntijahaastattelu: Maahantuontiyritys

Maahantuontiyrityksen haastattelussa kysymykset painottuivat enemmän yrityksen myymiin tuotteisiin ja yhteistyöhön kampaamojen kanssa. Halusin ymmärtää yrityksen roolin kampaamoalalla ja sen sitoutumisen kestävästä kehityksen periaatteisiin. Maahantuojilla on paremmat keinot vaikuttaa

laajemmin kampaamoalaan, koska he tekevät yhteistyötä useiden kampaamoyritysten kanssa. Lisäksi halusin saada tietoa siitä, millaisia konkreettisia toimia ja yhteistyökumppanuuksia yrityksellä oli kestävän kehityksen edistämiseksi alalla.

Tarjasalo toimii Kind Beauty inc. Oy:n Brand Managerina. Kind Beauty inc. Oy tuo maahan italialaisia Davines hiustenhoitotuotteita. Haastattelussa keskityttiin paljon myös Davines tuotesarjaan. Tarjasalo kuvaa kampaamoalan maahantuontiyrityksen roolia merkittäväksi kampaamoalalla. Tuotteet auttavat hiusten käsittelyssä ja vaikka ne eivät olekaan välttämättömiä hiustenleikkausten kannalta, niin hiustenvärjäys ei onnistu ilman hiusvärejä. Kestävällä kehityksellä on myös merkittävä rooli yrityksen toiminnassa ja Tarjasalo kertoo sen olevan myös Davinesin tekemisen ydin. Davinesin arvolutapauksensa on tehdä maailmasta mahdollisimman hyvä paikka kaikille kauneuden, eettisten toimenpiteiden ja kestävän kehityksen kautta. Kind Beauty inc. Oy ottaa tämän myös toiminnassaan huomioon ja Tarjasalo kertoo, että he toimivat yrityksessä Davinesin arvojen mukaan. Hän antaa lisäksi esimerkin, jossa kertoo, että yrityksen järjestämässä tapahtumissa huomioidaan muun muassa, että tarjoilut ovat lokaaleja ja lihattomia sekä tilaisuuksia varten hankittuja tavaroita voidaan kierrättää ja uusiokäyttää.

Kestävän kehityksen periaatteiden noudattamisesta varmistutaan Davinesin B-Corp-sertifikaatin voimassa ololla. Sertifikaatti on täysin vapaaehtoisesti haettavissa ja se tulee uusina vuosittain. B-Corp -sertifikaatissa mitataan tuotteen kestävyttä sen koko elinkaaren ajalta ja tuotteissa käytetyt raaka-aineet pystytään jäljittämään aina luonnonmukaisten raaka-aineiden kasvattajiin asti.

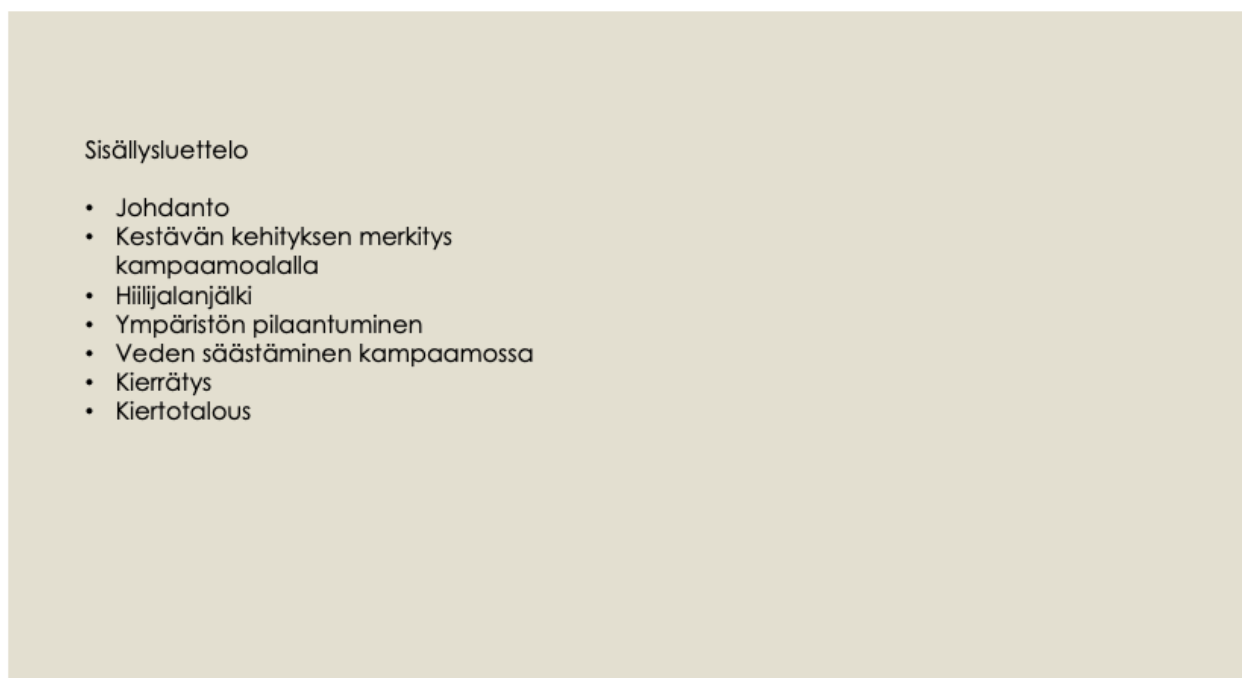
Tarjasalo kertoo Davinesin edistävän kestävästä kehitystä muun muassa maan tarpeiden mukaisilla teoilla. Puolaan on istutettu vuoden 2023 syyskuussa 45 000 puuta, Tanskassa on suojeltu mehiläisiä ja Itämeren ympäristössä kuten myös Aasiassa on siivottu rantoja merten uhanalaisen lajien suojelemiseksi. Davines tekee myös yhteistyötä Radal instituutin kanssa uudistuvan maanviljelyn ja maaperästä huolehtimisen eteen. Davines on lisäksi sitoutunut Plastic bank -ohjelmaan, jossa muovia kerätään luonnosta pois saman verran kuin sitä käytetään Davinesin valmistamien tuotteiden pakkausmateriaaleissa vuosittain. Kind Beauty inc. Oy edistää tietoisuutta kestävästä kehityksestä kampaamoalalla lisäksi jakamalla tietoa kampaamoyhteisössään kouluttamalla kampaajia ja järjestämällä tapahtumia. Yrityksessä osataan neuvoa tuotteista sekä niiden kierrätyksessä laajasti ja yrityksen arvojen mukaista on myydä tuotteita tarpeeseen. Kind Beauty inc. Oy on aloittamassa lähitulevaisuudessa yhteistyötä Hiukka Hyvän kanssa ja toivoo tulevaisuudessa tekevänsä yhteistyötä myös John Nurminen säätiön kanssa.

Yhteenvetona molemmat haastattelut osoittavat alan toimijoiden vahvaa sitoutumista kestävän kehityksen periaatteisiin kampaamoalalla. Sekä kampaamo että maahantuontiyritys ovat valinneet

kumppaneikseen yrityksiä, joiden arvot ovat linjassa kestävän kehityksen kanssa ja toteuttavat konkreettisia toimia ympäristövastuun parantamiseksi.

Oppaan rakentaminen

Tietoperustan ja haastatteluiden valmistumisen jälkeen oli aika alkaa kokoamaan opasta kerättyyn aineistoon perustuen. Oppaan sisältö on ESRS E1-E5 standardeihin perustuva ja rakenne on suunniteltu lukijan kannalta loogiseksi kokonaisuudeksi. Aluksi keräsin yhteen tietoperustan tekemisessä löytämäni, ja haastatteluissa ilmenneet kestävät kehityksen mukaiset toimintamallit ja lajitelin niitä sopivuuden mukaan standardien alle. Hahmottelin myös oppaan alustavaa rakennetta Powerpointissa.

Kuva 9. Oppaan alustava sisällysluettelo.

Kun oppaan rakenne oli selkiytynyt, ryhdyin kirjoittamaan yksityiskohtaisempia kuvauksia kestävästä toimintamalleista. Pyrin varmistamaan, että oppaan kieli olisi helppolukuista ja ymmärrettävää, jotta lukija voisi omaksua esitetyt toimintamallit vaivattomasti. Rakenteen suhteen tavoitteenani oli keveys, jotta opas olisi mahdollisimman helppokäyttöinen.

Kun sisältö oli valmis, keskityin kiinnittämään huomiota oppaan visuaaliseen ilmeeseen. Visuaalinen ulkoasu on olennainen osa oppaan houkuttelevuutta ja lukukokemuksen miellyttävyyttä ja se auttaa lukijaa hahmottamaan sisällön paremmin. Varmistin, että oppaan ulkoasu tuki sen rakennetta ja sisältöä. Huomioin erityisesti selkeän rakenteen, helppolukuisen

fontin ja käytin riittävän määrän kuvia visuaalisen kiinnostavuuden varmistamiseksi. Kuvina esityksessä on käytetty verkosta löytyviä rojaltivapaita kuvia sekä Dall-E tekoälysovelluksella luotuja aiheeseen liittyviä kuvia. Osaan kuvista on lisätty osittain läpinäkyvä värikerros helpottamaan luettavuutta, kun tekstiä on kuvan päällä.

Lopuksi viimeistelin oppaan sisällysluettelon varmistaakseni, että lukijalle olisi helppo hahmottaa oppaan kokonaisuus ja sisällön rakenne.

Kun oppaan valmistuminen oli lähellä, pyysin ulkopuolista henkilöä lukemaan sen läpi ja antamaan palautetta. Näin varmistin, että mahdolliset korjaukset ja täydennykset tehtiin ennen oppaan julkaisua.

Kehittämismenetelmä

Asiantuntijahaastattelu

Asiantuntijahaastattelu on tutkimusmenetelmä, jossa tutkija haastattelee henkilöitä, jotka ovat tietyn alueen tai aihepiirin asiantuntijoita. Asiantuntijuus viittaa henkilön tieteelliseen, ammatilliseen tai institutionaaliseen asemaan perustuvaan osaamiseen, jota ei löydy kaikilta. Asiantuntijahaastattelun tavoitteena on kerätä syvällistä ja asiantuntevaa tietoa sekä näkemyksiä ja kokemuksia haastattelun aiheesta asiantuntijoiden näkökulmasta. Haastattelussa voidaan hyödyntää erilaisia haastattelumenetelmiä tilanteeseen parhaiten sopivalla tavalla ja usein käytetäänkin useampaa eri menetelmää samanaikaisesti. Jotta haastattelusta saataisiin mahdollisimman laadukas on haastattelijan tärkeää tehdä laaja pohjatyo haastattelua varten. Haastattelua voidaan joutua muuttamaan sen edetessä ja sen kulkuun voi vaikuttaa se kokeeko asiantuntija keskustelewansa toisen asiantuntijan, vai esimerkiksi opiskelijan kanssa. Haastattelutilanne perustuu vahvasti vuorovaikutukseen ja siksi onkin tärkeää, että haastateltava osaa lukea tilannetta ja muokata rooliaan sen mukaan, että haastattelusta saadaan mahdollisimman onnistunut. (Hyvärinen, Aho, Nikander ja Ruusuvoori 2017, 181-189)

Puolistruturoitu haastattelu

Puolistruturoidulla haastattelulla tarkoitetaan haastattelua, jossa kysymykset on etukäteen suunniteltu, mutta haastattelijalla voi joustavasti sopeutua tilanteeseen. Tämä tarkoittaa sitä, että haastattelussa voi poiketa valmiiksi suunnitellusta haastattelurungosta, jättää tarpeettomia kysymyksiä pois ja esittää tarvittaessa myös uusia kysymyksiä, jotka syntyvät haastattelun aikana. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2015, 108)

Haastatteluihin käytetyt menetelmät tukivat haastatteluiden onnistumista. Olin tehnyt perusteellisen pohjatyön ennen haastatteluita, mikä mahdollisti vuorovaikutteisen keskustelun haastattelujen aikana. Koin, että sain haastatteluista arvokasta uutta tietoa työtäni varten. Vaikka haastattelurungot oli laadittu etukäteen, huomasin, että molempien haastatteluiden aikana ilmeni tilanteita, joissa oli tarpeen esittää tarkentavia kysymyksiä. Näin ollen haastattelut poikkesivat niiden suunnitellusta kulusta, mikä rikastutti keskustelua entisestään.

5 Pohdinta

Opinnäytetyöni tavoitteena oli luoda The Hare studio kampaamolle ja kampaamoalalle yleisesti suunnattu opas kestävän kehityksen toimintamalleista. Minulle oli tärkeää, että opas olisi koko alalle yleisesti pätevä, jotta sillä voisi olla oikeaa konkreettista hyötyä ympäristölle. Halusin nostaa oppaassa esiin ympäristön kannalta merkittäviä asioita ja tästä syystä hain työhön rakennetta ESRS E1-E5 -standardeista, jotka liittyvät ympäristöön. Oppaassa ei korosteta standardeja, mutta se on rakennettu niihin soveltuvien toimintamalleihin perustuen. Tekemäni oppaan tarkoituksena oli tuoda esille konkreettisia toimintamalleja, joita olisi helppo poimia matalalla kynnyksellä mukaan arjen työskentelyyn.

Kestävä kehitys on erittäin ajankohtainen aihe kaikille yrityksille ja näin on myös kampaamoalalla. Yhteiskunnassa kasvava ympäristötietoisuus vaikuttaa myös kuluttajien odotuksiin ja vaatimuksiin yrityksiä kohtaan. Kampaamoalalla on tarve kehittää ja ottaa käyttöön kestäviä käytäntöjä, jotka vähentävät ympäristövaikutuksia. Esimerkiksi uusiutuvien materiaalien käyttö, vedenkulutuksen vähentäminen ja kierrätyksen tehostaminen ovat aiheita, jotka kiinnostavat sekä kampaajia että asiakkaita.

5.1 Oppaan tarpeellisuus ja hyödynnettävyys

Opas kestävän kehityksen mukaisista toimintamalleista kampaamoalalla on tarpeellinen, sillä se tarjoaa kampaajille konkreettisia ohjeita ja vinkkejä siitä, miten he voivat omassa työssään vähentää ympäristövaikutuksia. Opas voi auttaa kampaamoalan ammattilaisia löytämään uusia tapoja toimia kestävämmällä tavalla, mikä on tärkeää niin ympäristön kuin myös liiketoiminnan kannalta.

Hyödynnettävyys on myös erittäin tärkeä tekijä oppaan tekemisessä. Hyvä opas on selkeästi ja helposti ymmärrettävä ja siitä tuli löytyä käytännön vinkkejä ja konkreettisia esimerkkejä kampaajien käyttöön. Halusin, että opas olisi helposti verkossa saatavilla, jotta se tavoittaisi mahdollisimman monet kampaamoalan ammattilaiset. Selvitin myös, että Facebookissa on ryhmä kampaamoalan ammattilaisille, jossa on yli 10 000 jäsentä. Oppaan voisi lisäksi jakaa siellä, niin se tavoittaisi kohderyhmän vielä paremmin.

Opinnäytetyöni tietoperusta on kattava, sen pohjalta löytyi sopivat tiedot oppaan rakentamiseen. Tekemäni asiantuntijahaastattelut myös tukivat opinnäytetyöni onnistumista ja sain niistä lisää tietoa oppaaseen. Mielestäni oppaasta tuli onnistunut ja informatiivinen. Se sisältää ESRS -standardien mukaisia kestäviä toimintamalleja ja on helposti luettava.

5.2 Haasteet ja oppiminen prosessin aikana

Työskennellessäni opinnäytetyön parissa koin haasteeksi kampaamoalaa koskevan kirjallisuuden löytymisen. Alakohtaista tietoa ei ollut kovin paljon saatavilla ja tästä syystä suurin osa käyttämästäni lähteistä perustuu julkisiin verkkosivuihin. Lisäksi jo opinnäytetyötä aloittaessani tiesin, että olin vaihtamassa alaa helmikuun alussa ja tästä varmasti syntyisi haasteita opinnäytetyön tekemisen aikataulussa pysymisessä. Ennen uuden työn aloittamista pyrin tekemään opinnäytetyötä mahdollisimman pitkälle valmiiksi. Halusin näin varmistaa, että jaksoin tehdä opinnäytetyön varmasti loppuun työn ohella ja kykenisin keventämään kirjoittamisen aikataulua loppua kohden.

Kiertotalous kampaamoalalla on aihe, mistä olisin itse kiinnostunut oppimaan lisää ja uskon alalla toimivien ihmisten jakavan kiinnostukseni. Tätä aihetta olisi mielestäni myös hyödyllistä tutkia lisää. Kampaamoissa syntyä päivittäin valtavasti jätteeksi päätyvää hiuskuitua ja kiertotalouden periaatteiden parempi integroiminen kampaamoliikkeisiin voisi auttaa tätä hukkaa merkittävästi. Uskon, että syvemmän ymmärryksen saaminen aiheesta voisi avata uusia mahdollisuuksia sekä kestävän kehityksen edistämiseksi, että liiketoiminnan kestävyuden parantamisessa kampaamoalalla.

Opin prosessin aikana valtavasti uutta kestävästä kehityksestä, erityisesti kampaamoalan kontekstissa. Sain syvempää ymmärrystä kestävän kehityksen toimintamalleista ja niiden soveltamisesta kampaamoalalla. Esimerkiksi hiusten käyttö kiertotaloustuotteina oli minulle täysin uusi käsite. Loppuun kohden työn valmiiksi saattaminen tuntui välillä erittäin raskaalta ja kuormittavalta. Olin tehnyt työtä jo useamman kuukauden ja käyttänyt siihen hyvin paljon aikaa. Motivaatio työn tekemiseen oli ajoittain koetuksella. Varsinkin työn loppuvaiheilla ymmärsin työn selkeän päämäärän tärkeyden, sillä selkeä tavoite auttoi priorisoimaan omaa tekemistäni ja tehtäviä.

Työn luotettavuutta varmistettiin laajalla perehtymisellä aineistoon ja lähteisiin Opinnäytetyön tekemiseen käytettiin aineistona E-kirjallisuutta, verkkolehtien artikkeleita, julkisia nettisivuja ja Pdf-muotoisia raportteja ja asiantuntijahaastatteluiden saatuja tietoja. Julkisia nettisivuja tarkasteltiin kriittisesti niiden soveltuvuuden ja ajantasaisuuden osalta. Kampaamoalaan liittyvien julkisten nettisivujen soveltuvuutta tarkastelin myös perustuen omaan kokemukseeni ja ammattitaitooni.

Lähteet

Aaltonen E. 2022. Mitä sosiaalinen kestävyys on ja miten sitä voi mitata? Luettavissa:

<https://www.tuni.fi/alustalehti/2022/06/02/mita-sosiaalinen-kestavyys-on-ja-miten-sita-voi-mitata/>.

Luettu: 10.1.2024.

BearingPoint s.a. Kiertotalous ja CSRD: mitä uudistuva vastuullisuusraportointi tarkoittaa

kiertotalouden näkökulmasta? Luettavissa: <https://www.bearingpoint.com/en-fi/insights-events/blog/kiertotalous-ja-csrd-mita-uudistuva-vastuullisuusraportointi-tarκοittaa-kiertotalouden-nakokulmasta/>. Luettu: 4.2.2024.

Biocode 2023. Hiilijalanjälki – Mitä se oikeastaan tarkoittaa. Luettavissa: <https://biocode.io/fi/mika-on-hiilijalanjalki/>. Luettu: 10.2.2024.

Business College Helsinki 2024. Taloudellinen kestävä kehitys. Luettavissa: <https://keke.bc.fi/Kestava-kehitys/suomi/taloudellinen/>. Luettu: 10.1.2024.

Davines Group s.a a. Sustainability Report. Luettavissa: <https://davinesgroup.com/en/our-impact/sustainability-report>. Luettu: 4.2.2024.

Davines Group 2023 b. 40 years of sustainable beauty. Luettavissa: <https://davinesgroup.com/en>. Luettu: 22.3.2024.

EcoOnline 2023. ESRS Pähkinänkuoressa. Luettavissa: <https://www.ecoonline.com/fi/blogi/esrs-pahkinankuoressa>. Luettu: 4.2.2024.

Efrag 2022, 2. ESRS E1 Climate change. Luettavissa:

https://www.efrag.org/Assets/Download?assetUrl=%2Fsites%2Fwebpublishing%2FSiteAssets%2FESRS%2520E1%2520Delegated-act-2023-5303-annex-1_en.pdf. Luettu 31.3.2024.

Euroopan parlamentti 2023 a. Ilmastonmuutos: ilmaston lämpenemistä aiheuttavat kasvihuonekaasut. Luettavissa:

<https://www.europarl.europa.eu/topics/fi/article/20230316STO77629/ilmastonmuutos-ilmaston-lampenemista-aiheuttavat-kasvihuonekaasut>. Luettu: 10.2.2024.

Euroopan parlamentti 2023 b. Mitä on kiertotalous ja miksi sillä on merkitystä? Luettavissa:

<https://www.europarl.europa.eu/news/fi/headlines/economy/20151201STO05603/mita-kiertotalous-on-ja-miksi-silla-on-merkitysta>. Luettu: 4.2.2024.

Euroopan unionin neuvosto 2023. Eurooppalaist kestävyysraportointistandardit (ESRS).

Luettavissa: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12481-2023-ADD-1/fi/pdf>. Luettu: 1.2.2024.

Euroopan unionin virallinen lehti 27.9.2023. KOMISSION ASETUS (EU) 2023/2055 Luettavissa:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32023R2055&qid=1696569815648>. Luettu: 1.2.2024.

Frameda s.a. The Choices we make. Luettavissa: <https://frameda.fi/kevin-murphy/>. Luettu: 25.1.2024.

Fortum 2020. Mikä on hiilijalanjälki ja miten pienennät sitä? Luettavissa:

<https://yhdessafortum.fi/mika-on-hiilijalanjalki-ja-miten-pienennat-sita>. Luettu: 10.2.2024.

Fourreasons s.a. a. Näin kierrätät kaikki hiustuotepakkaukset niin kotona kuin kampaamossa.

Luettavissa: <https://fourreasons.fi/kierratysohjeet/>. Luettu: 28.1.2024.

Four reasons 2021 b. Pullonpohja hämöttää – Kierrätä hiustuotepakkaukset oikein. Luettavissa:

<https://fourreasons.fi/nain-kierratat-hiustuotepakkaukset/>. Luettu 25.1.2024.

Gaarna 2020. Vinkit ekologiseen pyykinpesuun. Luettavissa: <https://gaarna.fi/2020/10/18/vinkit-ekologiseen-pyykinpesuun/>.

Luettu: 29.2.2024.

Greencarbon 2023. EU:n vastuullisuusdirektiivi CSRD ei kosketa meitä, vai koskettaako sittenkin?

Luettavissa: <https://greencarbon.fi/csrd-ei-kosketa-meita-vai-koskettaako-sittenkin>. Luettu: 23.3.2024.

Halonen, M., Laiho, S., Lepistö-Mäkivaara, S., Pesonen, M., Rauramo, P. 2017. Työsuojelu

hiusalalla. Työturvallisuuskeskus, palveluryhmä. Luettavissa: <https://ttk.fi/wp-content/uploads/2022/06/Tyosuojelu-hiusalalla.pdf>.

Luettu: 20.1.2024.

Hiukka Hyvä s.a. a. Puhdista ympäristöä hiuksillasi. Luettavissa: <https://hiukka-hyva.fi/?fbclid=IwAR2MDHVREgLKpHBh6alXgcvNpNgMZPSy7-2UE2OI8S96kboVzJ7NihjuxR0>.

Luettu:28.1.2024.

Hiukka Hyvä s.a. b. HIUKKA 2.0 – Hius- ja muu orgaaninen kuitu muovin korvaajana. Luettavissa:

<https://hiukkahyva.fi/?fbclid=IwAR2MDHVREgLKpHBh6alXgcvNpNgMZPSy7-2UE2OI8S96kboVzJ7NihjuxR0>.

Luettu: 28.1.2024.

HSY 2024 a. Muovi. Luettavissa: <https://www.hsy.fi/jatteet-ja-kierratys/lajittelu/muovi/>. Luettu:

27.1.2024.

HSY s.a b. Kartonki ja pahvi. Luettavissa: <https://www.hsy.fi/jatteet-ja-kierratys/lajittelu/kartonki-ja-pahvi/>. Luettu: 27.1.2024. b

HSY s.a. c. Vaarallinen jäte. Luettavissa: <https://www.hsy.fi/jatteet-ja-kierratys/lajittelu/vaarallinen-jate/>. Luettu: 29.2.2024.

HSY s.a. d. Jättemäärät ja kierrätysaste. Luettavissa: <https://www.hsy.fi/jatteet-ja-kierratys/jatemaarat-ja-kierratysaste/>. Luettu: 28.1.2024.

Hyvärinen, M., Aho, A. L., Nikander, P. & Ruusuvoori, J. 2017. Tutkimushaastattelun käsikirja. Tampere. Vastapaino. E-kirja. Luettu: 7.4.2022.

Jätekkukko s.a a. Sekajäte Luettavissa: <https://www.jatekkukko.fi/lajittelu-ja-neuvonta/lajittelu/sekajate.html>. Luettu: 28.1.2024.

Jätekkukko s.a. b. Hiukset. Luettavissa: <https://www.jatekkukko.fi/lajittelu-ja-neuvonta/lajittelun-abc/hiukset.html>. Luettu: 28.1.2024.

Kierratys.info s.a. Vaarallinen jäte. Luettavissa: <https://www.kierratys.info/vaarallinen-jaete/>. Luettu: 28.1.2024.

Kiertokapula s.a. Sekajäte Luettavissa: <https://www.jatekkukko.fi/lajittelu-ja-neuvonta/lajittelu/sekajate.html>. Luettu: 28.1.2024.

Koipijärvi T. Kuvaja S. 2017. Yritysvastuu: Johtamisen Uusi Normaali. 1. painos. Kauppakamari. Helsinki. E-kirja. Luettu: 27.1.2024.

Kosmetiikka- ja hygienieollisuus 2023. Näkemys synteettisten polymeerimikrohiukkasten rajoituksesta. Luettavissa: <https://www.kosmetiikkajahygienia.fi/2023/10/06/kosmetiikkateollisuuden-nakemys-synteettisten-polymeerimikrohiukkasten-rajoituksesta/>. Luettu:2.1.2024.

Lassila ja Tikanoja s.a. a. Metallinkeräys. Luettavissa: <https://www.lt.fi/fi/henkiloasiakkaat/kierratys/kierratysbotti/metallinkerays>. Luettu: 29.2.2024.

Lassila & Tikanoja s.a. b. Kartongin kierrätys. Luettavissa: <https://www.lt.fi/fi/henkiloasiakkaat/kierratys/kierratysbotti/kartongin-kierratys>. Luettu 29.2.2024.

Liappis, H., Pentikäinen, M. & Vanhala, A. 2019. Menesty yritysvastuulla – Käsikirja kokonaisuuteen. Edita. Helsinki. E-kirja. Luettu: 14.2.2024.

Little Princess Trust s.a. Requesting your wig. Luettavissa:

<https://www.littleprincesses.org.uk/request-a-wig>. Luettu: 28.1.2024.

Motiva s.a. Uusiutuva energia. Luettavissa: https://www.motiva.fi/ratkaisut/uusiutuva_energia.

Luettu: 17.2.2024.

Ngs Finland 2022. Hiilijalanjälki – Kaikki mitä sinun tulisi tietää hiilijalanjäljestä. Luettavissa:

<https://ngsfinland.fi/hiilijalanjalki-kaikki-mita-sinun-tulisi-tietaa-hiilijalanjaljesta/>. Luettu: 10.2.2024.

Niskala, M. Palmuaro, S. 2023. Uudet kestävyysraportointivaatimukset. Alma Talent. Helsinki. E-kirja. Luettu: 4.2.2024. E-kirja. Luettu: 12.2.2024.

Ojasalo, K. Moilanen, T. Ritalahti, J. 2015. Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. 3.-4. painos. Sanoma Pro Oy. Helsinki. E-kirja. Luettu: 6.4.2024.

Oulun yliopisto 2020. Kestävän kehityksen huomioiminen yritystoiminnassa. Luettavissa:

<https://www oulu.fi/fi/blogit/kerttu-saalasti-instituutin-blogi/kestavan-kehityksen-huomioiminen-yritystoiminnassa>. Luettu: 11.1.2024.

Parturi-kampaajat.fi S.A. Parturi-kampaajat. Luettavissa: <https://parturi-kampaajat.fi/reviews/parturi-kampaajat/>. Luettu: 16.1.2024

Peda s.a. Metallijäte. Luettavissa: <https://peda.net/sura/oppimateriaali/uusiomateriaalien-kierratys-hyodyntaminen/metallijate>. Luettu:27.1.2024.

Pisla s.a. Kierrätysohjeistus. Luettavissa: <https://www.pisla.fi/kierratysohjeistus/>. Luettu 29.2.2024.

Poikolainen S. 28.3.2024. Yrittäjä. The Hare studio. Haastattelu. Helsinki.

Suomen keräystuote oy s.a. Paperin kierrätys on todellinen ympäristöteko. Luettavissa: <https://suomenkeraystuote.fi/paperinkierratys-vaikuttaa-suoraan-ymparistoon/>. Luettu: 27.1.2024.

Suomen YK-liitto S.A. Kestävän kehityksen tavoitteet. Luettavissa: <https://www.ykliitto.fi/kestava-kehitys>. Luettu: 11.1.2024.

Suomen ympäristökeskus 2023. Muovin kiertotaloudessa tavoitellaan läpimurtoa. Luettavissa: <https://www.ymparisto.fi/fi/ympariston-tila/kiertotalous/muovi>. Luettu: 27.1.2024.

Sumi Oy s.a. Pakkauksen tuottajalla on tuottajanvastuu pakkauksestaan. Luettavissa:

<https://sumi.fi/tuottajavastuu/>. Luettu: 27.1.2024.

Sumuvuori M. 2022. Miten yritys voi viestiä vastuullisuudestaan – Mitä on vastuullisuusviestintä?

Luettavissa: <https://myyninmaailma.fi/asiantuntija-artikkelit/viestinta/miten-yritys-voi-viestia-vastuullisuudestaan-mita-on-vastuullisuusviestinta/>. Luettu: 26.2.2024.

Säästöpää s.a. Ventti Pihä 6 vakiovirtausventtiili. Luettavissa: <https://www.säästöpää.fi/product/saastopaa-ventti-pihi-6/>. Luettu: 17.2.2024.

The Hare studio & spa s.a. Parturi-kampaamo Töölön sydämessä. Luettavissa: <https://www.hare.fi>. Luettu: 25.3.2024.

Tarjasalo A-K. 28.3.2024. Brand Manager. Kind beauty inc Oy. Haastattelu. Helsinki.

Ulkoministeriö 2023. Agenda 2030 – kestävän kehityksen tavoitteet. Luettavissa: <https://um.fi/agenda-2030-kestavan-kehityksen-tavoitteet>. Luettu: 9.1.2024.

Valtioneuvoston kanslia 2023. Mitä on kestävä kehitys? Luettavissa: <https://kestavakehitys.fi/kestava-kehitys>. Luettu: 9.1.2024.

Yle 2022. Hiuksista kehitetty öljyntorjuntamatto sai lappilaisparturin innostumaan "kasvavan luonnonvaran" kierrätyksestä: Mitä vielä voikaan tulla? Luettavissa: <https://yle.fi/a/3-12252592>. Luettu: 28.1.2024.

Yle 2023. Korvaako suomalainen koivu haitalliset mikromuovit kosmetiikassa? Koetuotanto on käynnistynyt lupaavasti Kokkolassa. Luettavissa: <https://yle.fi/a/74-20042813>. Luettu: 2.1.2024.

Ympäristöministeriö 2023. Mitä on kestävä kehitys? Luettavissa: <https://ym.fi/mita-on-kestava-kehitys>. Luettu: 9.1.2024.

Yrittäjät s.a. a. Yritysvastuu. Luettavissa: <https://www.yrittajat.fi/tietopankki/liiketoiminta/yritysvastuu/>. Luettu: 18.1.2024.

Yrittäjät s.a. b. Kestävyysraportointi. Luettavissa: <https://www.yrittajat.fi/tietopankki/liiketoiminta/kestavyysraportointi/>. Luettu: 18.1.2024.

WWF s.a. Merten muoviroska. Luettavissa: <https://wwf.fi/uhat/merten-muoviroska/>. Luettu: 2.1.2024.

Liitteet

Liite 1: Kestävän kehityksen toimintamallit kampaamoalalla -opas

Opas kestävään toimintaan kampaamoissa

Olet avainasemassa luomassa kauniimpaa huomista – niin asiakkaillesi kuin planeetallemmekin.

Tämän oppaan sivuilla kuljemme yhdessä kohti vihreämpiä horisontteja kampaamoalalla, osoittaen kuinka jokainen kampaamo voi edistää kestävästä kehitystä ja pienentää ekologista jalanjälkeään.

Tarjoamme sinulle käytännön työkalut ja innovatiiviset ideat, joilla voit integroida vastuullisuuden saumattomasti osaksi toimintaasi, ilman että tinkisit palvelun laadusta tai asiakkaidesi tyytyväisyydestä

3

Kestävä kehitys

Kestävä kehitys tarkoittaa ihmisten hyvinvointia maapallon kantokyvyn rajoissa. (Valtioneuvosto 2023)

Se on jatkuvaa ja ohjattua yhteiskunnallista muutosta, joka pyrkii varmistamaan hyvät elinmahdollisuudet nykyisille ja tuleville sukupolville. Kestävän kehityksen ytimessä on pyrkimys luoda maailma, jossa taloudellinen kasvu, sosiaalinen oikeudenmukaisuus ja ekologinen tasapaino kulkevat käsi kädessä. Tätä periaatetta tukevat YK:n Agenda 2030 kestävä kehityksen tavoitteet, jotka tarjoavat maailmanlaajuisen toimintasuunnitelman moninaisten haasteiden, kuten ilmastonmuutoksen, köyhyyden ja epätasa-arvon, ratkaisemiseksi. (Ympäristöministeriö 2023)

Kauneudenhoitoalalla kestävässä kehityksessä on kyse valinnoista – siitä, miten voimme tarjota palveluita, jotka tukevat sekä ympäristön terveyttä, että taloudellista ja sosiaalista vakautta. Se kannustaa meitä löytämään innovatiivisia ratkaisuja ja omaksumaan uusia toimintatapoja, jotka tuovat hyvinvointia sekä yksilöille että yhteisöllemme samalla, kun suojelemme ympäristöä.

Kestävän kehityksen merkitys kampaamoalalla

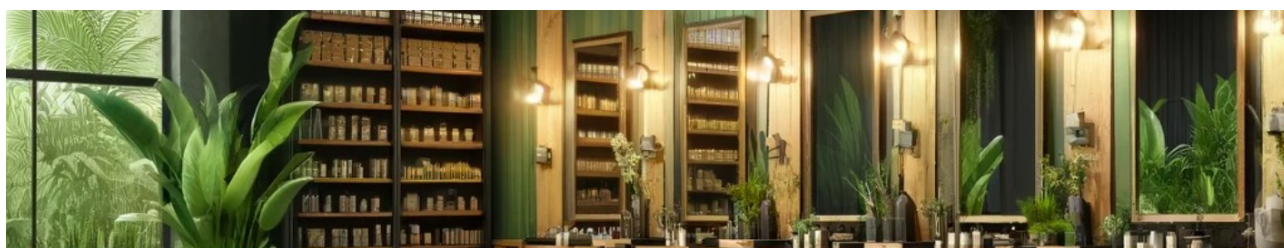

Suomessa lähes 15 000 hiusalan ammattilaista työskentelee päivittäin kauneuden parissa, ja heidän työnsä vaikuttaa merkittävästi ympäristöömme. Jokaisella kampaamolla on mahdollisuus vaikuttaa ympäristön hyvinvointiin, eikä näiden valintojen merkitystä pidä väheksyä.

Kestävän kehityksen teemat eivät ole enää pelkästään suurten yritysten agendalla, vaan ne ovat ajankohtaisia myös kampaamoalalla. Ympäristötietoisuuden kasvaessa asiakkaat odottavat ja arvostavat ympäristövastuullisuutta myös kauneudenhoitopalveluilta.

Kestävän kehityksen mukaisten toimintamallien soveltaminen ei ole pelkästään ympäristövastuun kantamista – se on myös mahdollisuus kampaamoille erottautua markkinoilla ja rakentaa kestävä kilpailuetua.

5

Kestävän kehityksen pilarit

Kestävän kehityksen käsite perustuu kolmeen peruspilariin: ympäristöön, talouteen ja sosiaaliseen vastuuseen. Nämä pilarit muodostavat kestävä kehityksen perustan ja ohjaavat yrityksiä kohti vastuullisempaa ja kestävämpää toimintaa.

Tässä oppaassa keskitytään siihen, miten kampaamot voivat vähentää ympäristöön kohdistuvaa vaikutustaan. Keskitymme erityisesti kolmeen keskeiseen alueeseen: resurssien tehokas käyttö, jätteen vähentäminen ja ympäristöystävällisten tuotteiden valinta. Näiden toimenpiteiden avulla kampaamot voivat merkittävästi pienentää ekologista jalanjälkeään ja edistää kestävämpää toimintaa.

6

ENERGIAN JA VEDEN KÄYTTÖ

Energiatehokkuus

Energiatehokkuuden parantaminen on yksi tehokkaimmista tavoista vähentää kampaamon hiilijalanjälkeä ja samalla säästää kustannuksissa.

Ohessa listattuna vinkkejä, kuinka kampaamot voivat pienentää energiankulutustaan.

LED-VALAISTUS

Korvaa kaikki kampaamon valaisimet energiatehokkailla LED-lampuilla. LEDit kuluttavat huomattavasti vähemmän energiaa ja niiden käyttöikä on pidempi.

ENERGIATEHOKKAAT LAITTEET

Investoi energiatehokkuusluokiteltuihin kampaamolaitteisiin. Uudemmat mallit ovat usein energiatehokkaampia, mikä voi vähentää merkittävästi energiankulutusta.

ÄLYKÄS LÄMMITYS JA VIILENNYS

Käytä älykkäitä termostaatteja ja ajastimia lämmityksen ja viilennyksen säätämiseen. Vältä tarpeetonta lämmitystä ja viilennystä, kun tilat eivät ole käytössä.

LAITTEIDEN HUOLTO

Varmista laitteiden säännöllinen huolto ja puhdistus. Tehokkaasti toimivat laitteet kuluttavat vähemmän energiaa.

Helppo toimenpide: Vihreä energia

Sähkösopimuksen päivittäminen vihreään sähköön on todennäköisesti helpoin tapa pienentää kampaamon hiilijalanjälkeä.

Mutamana hetken työllä on suuri vaikutus!

Vesi

Vesi on yksi maapallon tärkeimmistä resursseista ja sen kestävä käyttö on olennainen osa kestävä kehityksen periaatteita. Kampaamoissa vettä käytetään laajoissa määrin päivittäin esimerkiksi hiusten pesuun, välineiden puhdistukseen ja pyykin pesuun, minkä vuoksi vedenkäytön optimointiin tulee kiinnittää huomiota

Veden- Käytön minimointi

Säästä aikaa ja
luontoa:
Pese vain täysiä
pesukoneellisia!

VAKIOVIRTAUSVENTTIILIT

Pesupaikkoihin asennettavat vakiovirtausventtiilit rajoittavat veden määrää ja voivat säästää vettä jopa 70% verrattuna perinteisiin järjestelmiin .

EKOSUIHKUPÄÄT

Vaihtamalla suihkupäät ekoversioon veden virtausta voi rajoittaa entisestään ilman, että pesukokemus kärsii. Ekosuihkupäät ovat helppo ja kustannustehokas tapa vähentää vedenkulutusta.

EMULGOIMISTEKNIikka

Hiustenpesussa tulee kiinnittää huomiota emulgoimiseen, jossa värimassaa irrotetaan tehokkaasti hiuksista ilman jatkuvaa veden valutusta. Tämä tekniikka vähentää tarpeetonta vedenkulutusta ja auttaa säästämään resursseja .

EKOLOGISET PYYKINPESUOHJELMAT

Kampaamoissa syntyvää pyykkiä voidaan pestä pika- tai eko-ohjelmilla, sillä kampaamopyykki ei usein ole erityisen likaista. Tämä tapa säästää vettä ja on samalla energiatehokkaampi .

11

JÄTTEEN HALLINTA JA KIERRÄTYS

Jokaisen vastuu

Jätteenhallinnan ja kierrätyksen tehostaminen kampaamoalalla on merkittävä askel kohti kestävämpää liiketoimintaa. Tehokkaan jätehuollon tavoitteena on minimoida jätteen määrä ja maksimoida sen uudelleenkäyttö, kierrätys tai muu hyötykäyttö.

Kampaamoissa tulisi olla selkeät ohjeet jätteiden lajittelusta ja kierrätyksestä. On tärkeää varmistaa, että koko henkilökunta tuntee nämä ohjeet ja toimii niiden mukaan.

13

Jätteen käsittely

Voit myös kannustaa asiakkaita osallistumaan kierrätykseen esimerkiksi myymällä uudelleen täytettäviä refill tuotteita.

MUOVIJÄTTEET

Muovijäte tulee lajitella huolellisesti ja huuhdella ennen kierrätystä. Monet kampaamotuotteiden valmistajat ovat siirtyneet käyttämään ympäristöystävällisempiä pakkausmateriaaleja, kuten sokeriruokopohjaista biomuovia.

SEKAJÄTE

Sekajätettä on esimerkiksi, hiukset, vanhentuneet tuotteet ja käytetyt suojahanskat

VAARALLINEN JÄTE

Permanentti- ja väriaineet sekä akut ja paristot luokitellaan vaarallisiksi jätteiksi ja ne tulee toimittaa asianmukaisiin keräyspisteisiin.

KARTONKI- PAHVI JA PAPERIJÄTE

Esimerkiksi pahvilaatikot, julisteet ja lehdet. Näitä kaikkia voidaan uusiokäyttää monipuolisesti .

14

Jätteen käsittely

Vinkki:
Hanki tuubipuristin!

Metallipakkauksen voi kierrättää vain puhtaana. Tuubipuristimella saat pakkauksen tyhjäksi ja kaiken värimassan käyttöön.

METALLIJÄTE

Kampaamoiden metallijätettä syntyy esimerkiksi värituubeista ja raidoitusfolioista, jotka voidaan kierrättää metallijätteessä. Lisäksi tyhjät aerosolipullot kuuluvat metallijätteeseen.

SER-JÄTE

Rikkoutuneet sähkölaitteet, kuten foonit ja muotoiluraudat, energiansäästölamput, hiustenleikkaukoneet voi toimittaa maksutta kierrätykseen.

BIOJÄTE

Ruoan tähteet, teepussit, kahviporot.

LASI

Puhdistettu lasi ja lasipullot.

15

Tärkeä osa

Kampaamoissa käytetään päivittäin monia erilaisia tuotteita, jotka voivat vaikuttaa ympäristöön. Erityisesti hius- ja kauneudenhoitotuotteiden valinnalla sekä niiden pakkausmateriaalien huomioimisella on suuri merkitys ympäristövastuullisuuden kannalta. On tärkeää tehdä kestäviä valintoja näiden tuotteiden suhteen, jotta voidaan vähentää ympäristövaikutuksia ja edistää ympäristötietoisuutta kampaamoalalla.

Ota huomioon myös sidosyriyksen arvot!

Muista nämä tuotevalinnoissa

Varmista, etteivät tuotteet sisällä mikromuovia

Valitse tuotteita, joiden pakkaukset ovat kierrätettäviä tai uudelleen täytettäviä.

Suosi luonnonmukaisia tuotteita

Huomioi, että pakkausten muotoilu voi myös vaikuttaa siihen, että ne vievät kuljetuksessa mahdollisimman vähän tilaa.

Esimerkkejä vastuullisista ratkaisuista

Suomalainen **Innomost** kehittää koivun kuoresta materiaaleja, jotka korvaavat mikromuovia kosmetiikassa. He tarjoavat kestäviä vaihtoehtoja perinteisille tuotteille.

Four Reasons käyttää sokeriruokopohjaista biomuovia pakkausmateriaalinaan tuotesarjoissaan.

Kevin Murphy valmistaa tuotteidensa muovipakkaukset merestä kerätystä tai kierrätetystä muovista ja on suunnitellut pakkauksensa niin, että niissä käytetään vähemmän muovia.

Davines käyttää pakkauksissaan kierrätettyä biomuovia ja on sitoutunut keräämään luonnosta yhtä paljon muovia kuin mitä se käyttää pakkausmateriaaleihinsa.

Kiertotalous

Kiertotalous on tuotanto- ja kulutusmalli, jossa materiaaleja ja tuotteita hyödynnetään mahdollisimman pitkälle lainaamalla, vuokraamalla, uudelleen käyttämällä, korjaamalla, kunnostamalla ja kierrättämällä. Tavoitteena on minimoida jätteen määrä ja pidentää tuotteiden elinkaarta

21

Kiertotaloutta käytännössä

Hiukka hyvä -hanke hyödyntää yli 5cm mittaista leikattua hiuskuitua ja huovuttaa kerätystä hiusmassasta mattoja. Mattoja hyödynnetään esimerkiksi hulevesikaivojen ympärillä suodattamaan öljyvalumia, lehtiä ja roskia. Öljyvahinkojen torjumiseen, kuten myös öljyn ja muun saasteen imeyttämiseen vesistöistä. Lisäksi hiuskuidusta valmistettuja mattoja voidaan käyttää kasvualustoissa sitomassa kosteutta ja torjumaan hyönteisiä. (Hiukka Hyvä s.a. a)

Hiukka Hyvä 2.0 -hankkeessa tavoitteena on tutkia mahdollisuuksia korvata muovipohjaisia ratkaisuja hius- ja karvakuidulla, hyödyntäen kiertotalouden periaatteita. Projektissa pyritään muuttamaan tällä hetkellä jätteenä käsiteltävä materiaali uusiksi tuoteinnovaatioiksi. (Hiukka Hyvä s.a b)

Englantilainen Little Princess Trust valmistaa syövän takia hiuksensa menettäneille lapsille ja nuorille peruukkeja lahjoitetuista hiuksista. (Little Princess Trust s.a.)

Lisäksi selvitetään voisiko hiusmateriaalia käyttää akustiikkalevyissä, rakennuseristeinä, tai betonin vahvistamisessa. Chilessä hiuskuitua on käytetty osana ekologista rakentamista. (Yle 2022)

22

Lopuksi

Tässä oppaassa olemme käyneet läpi kestävän kehityksen toimintamalleja kampaamoalalla. Jokainen luku on varustettu työkaluilla ja tiedolla, jotka tukevat vastuullisen liiketoiminnan rakentamista. Kestävä kehitys ei ole vain yksi toimintatapa vaan jatkuva prosessi, joka kutsuu meitä kehittymään päivittäin.

Muista, että jokainen pieni teko luo perustaa paremmalle huomisolle. Tämä opas on tarkoitettu aloituspisteeksi, josta voit jatkaa kestävän liiketoimintasi rakentamista ja kehittämistä. Kiitos sitoutumisestasi kestävyteen. Jatka rohkeasti matkanne kohti ympäristöystävällisempää ja menestyvämpää kampaamotoimintaa.

Lähteet

Helen 2023. Selvää säästöä energiakuluihin – Niksit vedenkäyttöön. Luettavissa: <https://www.helen.fi/artikkelit/2023/niksit-vedenkulutuksen-pienentamiseen>.

Hiukka Hyvä s.a. a. Puhdista ympäristöä hiuksillasi. Luettavissa: <https://hiukkahyva.fi/?fbclid=IwAR2MDHVREgLKpHBh6alXgcvNpNgMZPSy7-2UE2OI8S96kboVzJ7NihjuxR0>.

Hiukka Hyvä s.a. b. HIUKKA 2.0 – Hius- ja muu orgaaninen kuitu muovin korvaajana. Luettavissa: <https://hiukkahyva.fi/?fbclid=IwAR2MDHVREgLKpHBh6alXgcvNpNgMZPSy7-2UE2OI8S96kboVzJ7NihjuxR0>.

Little Princess Trust s.a. Requesting your wig. Luettavissa: <https://www.littleprincesses.org.uk/request-a-wig>.

Valtioneuvoston kanslia 2023. Mitä on kestävä kehitys? Luettavissa: <https://kestavakehitys.fi/kestava-kehitys>.

Yle 2022. Hiuksista kehitetty öljyntorjuntamatto sai lappilaisparturin innostumaan "kasvavan luonnonvaran" kierrätyksestä: Mitä vielä voikaan tulla? Luettavissa: <https://yle.fi/a/3-12252592>.

Ympäristöministeriö 2023. Mitä on kestävä kehitys? Luettavissa: <https://ym.fi/mita-on-kestava-kehitys>.

Liite 2 Haastattelurunko: Kampaamoalan yrittäjä**Asiantuntijahaastattelun runko: Kampaamoalan yrittäjä****Taustatiedot:**

1. Kertoisitko lyhyesti kampaamostasi ja sen toimintafilosofiasta?
2. Millainen rooli kestäväällä kehityksellä on yrityksesi toiminnassa?

Kestävä kehitys ja toimintatavat:

3. Miten olet integroinut kestäväen kehityksen periaatteet päivittäiseen toimintaasi?
4. Voisitko mainita esimerkkejä konkreettisista toimista, joita olet toteuttanut ympäristövastuun parantamiseksi kampaamossasi?
5. Miten asiakkaasi suhtautuvat kestäväen kehityksen mukaisiin toimintatapoihin? Onko se vaikuttanut asiakaskuntasi odotuksiin palvelusta?
6. Onko asiakkailla mahdollisuus osallistua kestäväen kehityksen toimenpiteisiin?
7. Kuinka laajasti kierrätätte jätteet liikkeessänne?
8. Oletteko tehneet toimenpiteitä, joilla olette vähentäneet energiankulutusta kampaamossanne?

Haasteet ja ratkaisut:

9. Mitkä ovat olleet suurimmat haasteet kestäväen kehityksen periaatteiden noudattamisessa?
10. Millaisia haasteita kohtaat kestävien tuotteiden hankinnassa?

Tulevaisuuden suunnitelmat:

11. Minkälaisia suunnitelmia sinulla on kestäväen kehityksen edistämiseksi tulevaisuudessa?
12. Millaisia kehitystarpeita näet kampaamoalalla kestäväen kehityksen näkökulmasta?

Liite 3. Haastattelurunko maahantuontiyritys

Teemahaastattelun runko: Kampaamoalan maahantuontiyritys

Yrityksen taustatiedot:

1. Voisitko kuvailla yrityksesi roolia kampaamoalalla ja kestävän kehityksen merkitystä liiketoiminnassanne?
2. Miten valitsette tuotteet, jotka tuotte maahan? Onko kestäväällä kehityksellä rooli valintaprosessissa?

Vastuullisuus ja tuotevalikoima:

3. Miten varmistatte, että tuotteidenne valmistus ja toimitusketju noudattavat kestävän kehityksen periaatteita?
4. Onko teillä esimerkkejä erityisistä tuotteista tai brändeistä, jotka edustavat kestävän kehityksen arvoja?

Yhteistyö ja vaikuttaminen:

5. Miten teette yhteistyötä kampaamoiden kanssa edistääksenne kestäväää kehitystä alalla?
6. Millaisia haasteita kohtaatte kestävän kehityksen edistämässä alalla ja miten pyritte vaikuttamaan niihin?

Kestävän kehityksen tulevaisuus ja innovaatiot:

7. Minkälaisia uusia innovaatioita tai trendejä pidätte lupaavimpina kestävän kehityksen näkökulmasta kampaamoalalla?
8. Millaisia tavoitteita yrityksellänne on kestävän kehityksen edistämiseksi tulevaisuudessa?